távozott, a terv már a tujafa tövében megérlelődött benne. Egyszerű, de zseniális terv volt, ezt meg kell hagyni. Abból indult ki, hogy Peszéri este tíz előtt soha nem keveredik haza a kocsmából. Ha tehát a háziasszonyt sikerül egy estére otthonról elcsalogatni, nyert ügye van. A vén pálinkásbutykost nem lesz nehéz otthagyni a kocsmában egy órára. Legfeljebb azt mondja: vacsorázni szalad haza.

Még másnap feladott egy táviratot a városból Peszéri háziasszonyának, miszerint az esti gyorssal rokona érkezik a nagyállomásra, jöjjön tehát érte valamilyen járművel. A rokon nevét (Hadházi Ákosnak hívták) Peszéritől tudta meg véletlenül, talán már egy hete, amikor mindenféle semmiségről fecsegtek két nagyfröccsre várva. Özvegy Kenyeresnéhez tehát így szólt a távirat: „Arra kérlek, kerítsél járművet, és feltétlenül várjál az állomáson. A viszontlátásig ölel bátyád, Ákos." Így fejeződött be a távirat, aminek nagyobb hatása lett, mint gondolta, Peszéri ünneplőbe öltözve kért fogatot a gazdaságtól, ő fuvarozta be a városba a háziasszonyát a könnyű kis homokfutón.

Már ereszkedett lefelé az este, amikor Peszéri Károlyék elindultak. Vastag pokrócot terítettek a lábukra, a fekete esernyőt szorították a kezükben mindketten, pedig most nem esett az eső. Csikesz Béla úgy tett, mintha nem látná őket. Iszogatta a fröccsét apránként, és a kocsmárosnak mondta:

— Úgy látszik, ma már ebből az ultipartiból nem lesz semmi. Azt hiszem, elmegyek én is haza, és elteszem magam holnapra...

De azért várt még egy darabig, amíg egészen sötét lett. A kocsmától először hazafelé indult, majd csak a központtól távol, egy sötét sarkon fordult meg.

A bejárati ajtóval hamar boldogult. Közönséges, egyszerű kis zár volt rajta, kattanás alig hallatszott, amikor elfordította. Zseblámpájával körbevilágította a szobát, majd határozottan a szekrényhez indult.

Nem tétovázott, a tőr pengéjével és az ujjai segítségével kiszakította a szekrény ajtaját. Fehérneműk között, sokszorosan begöngyölve, ott lapult a kincs.

A nyomok eltüntetésével már nemigen törődött. Egy újságpapírba hajtogatta a két súlyos aranytárgyat, s mint valami járókelő, úgy sétált el a kapuig, majd a járdán a saját házuk felé.

(Folytatjuk)

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

NOVEMBER ELEJÉN JÖN,
JÖN,
JÖN!
A
magazin
Pif
AUTÁS
Én már elolvastam a P.P magazint! Nemsokára ti is megvásárolhatjátok. Nekem nagyon tetszett benne a "Kiáltás a tengeren" képregény, melyben a tengert kellett megvédeni. Miért? Ki ellen?
"Olimpia a Holdon". Csodálatos elképzelések, talán egyszer valósággá válhat?
A "Forgó állatkert" mókás játék.
Egyik oldalon Budapest jövőjéről, járműveiről szól a cikk, a másikon Pifu kétéltű járgányt szerkeszt magának!
"A csábító csatorna". Micsoda módszereket találtak ki, hogy átjussanak rajta!
Jómagam nagy kalandba keveredtem "Tigriskánnal".
Verne Gyula bejárta-e a világot?
"A 64 különleges utazás" című cikkből megtudhatjátok!
Vegyétek meg ti is a 80 oldalas P.P. magazint, ha jól akartok szórakozni!
PIF

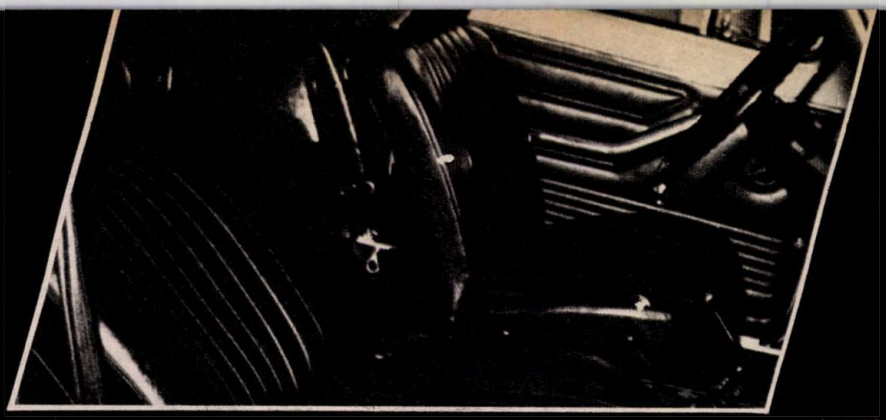

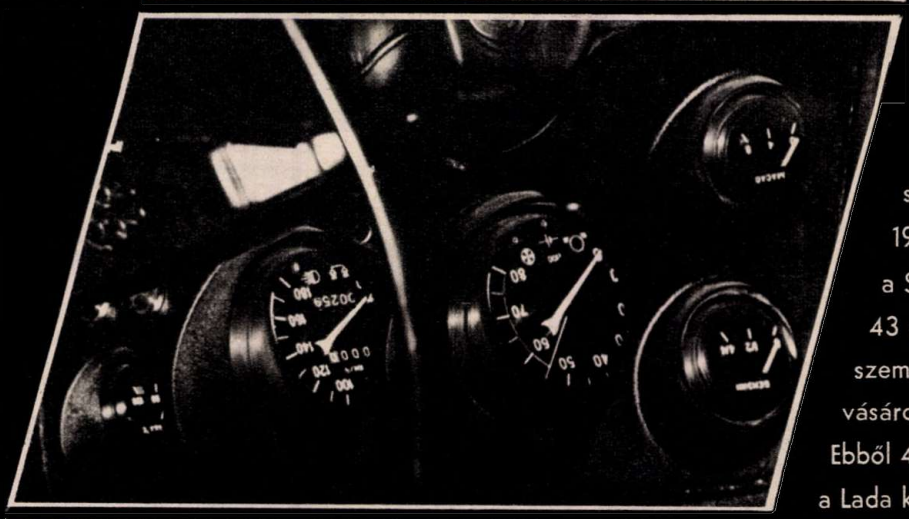

Az AVTOEXPORT
és a MOGÜRT
ez év őszi
megállapodása
szerint
1979-ben
a Szovjetunióból
43 ezer
személygépkocsit
vásárolunk.
Ebből 40 ezer db
a Lada különböző
változataiból áll.
(1200–1300–
1500 és 1600-as típusokból)
Az 1979-es év végére
várható már
néhány darab
az új Lada-Nivából is.
Ezer Zaporozsec,
ezer Volga
és ezer UAZ típusú
gépkocsit importálunk
még a Szovjetunióból.

NIVA

СДЕЛАНО В СССР

Ez az autó
a hóban,
hegymenetben
jól halad.
Ha a lökhárító,
ha a kerekek
félig lesüppednek,
akkor is
átverekszi magát
a Lada-Niva

N

MŰSZAKI ADATOK:

férőhelyek száma	4
összecsukott hátsó ülés esetén	2
teherszállításnál 4 fő és	120 kg
3 fő és	260 kg
gépkocsivezető, és	330 kg
a kocsi súlya „üresen"	
a teljesen terhelt kocsi súlya kb.	1550 kg
a teljesen terhelt kocsi és a talaj közötti	2000 kg
legkisebb távolság	22 cm
forduló átmérő	11 m
maximális sebesség	130 km/óra
gyorsulás 0–100 km/órára	23 mp
fékút 80 km/óra sebességnél, száraz, aszfaltút	
esetén	40 m
vontatásnál; fék nélküli utánfutónál	300 kg
fékkel rendelkező utánfutónál	600 kg
motor	1,57 l
teljesítmény 5400 fordulat/perc DIN szerint	76/56 LE/kw

NIVA

Hogy került a szigetre ez a kocsi? Helikopterről vagy hajóról rakták ki? Dehogy a saját „lábán" kelt át a sekély vízen

Terepjáró autót már láttatok, hiszen a honvédségnél, a mezőgazdaságban, sőt az iparban használatos formái is jól ismertek. A jeep, a landrover, a GAZ és sok más kiváló gépkocsi közös tulajdonsága a biztos hegymenet, a rossz, sáros, csúszós, havas terepen való jó közlekedés.

No, és mit tud az új Niva-Lada?

A Niva terepjáró szintén rendelkezik ezekkel a hasznos technikai tulajdonságokkal, de tud még egyebet is. Nyitható hátsó ajtaja van és korszerű, luxuskivitelű személygépkocsi formája. Ily módon a városi közlekedésben is igazán büszke lehet rá a tulajdonosa. Azért is, mert ha a külső hőmérséklet mínusz, a kocsiban 25–30 °C meleg biztosítható.

Érdekessége még a Lada 21–21-nek, hogy az irányjelző lámpákat a szokásostól eltérően, a fényszórók fölött helyezték el. Így azok a rossz terepviszonyok mellett is jól védettek.

Mindemellett a kocsi gyorsasága is feltűnő. Országúton, száraz úton 4 személlyel terhelten 130 km-es óránkénti sebességet lehet vele elérni.

A Szovjetunióban tavaly gyártották először (50 ezer darabot), és itthon a BNV-én mutatták be a nagyközönségnek, s tegyük hozzá, óriási sikere volt.

FORRAI G. JÁNOS

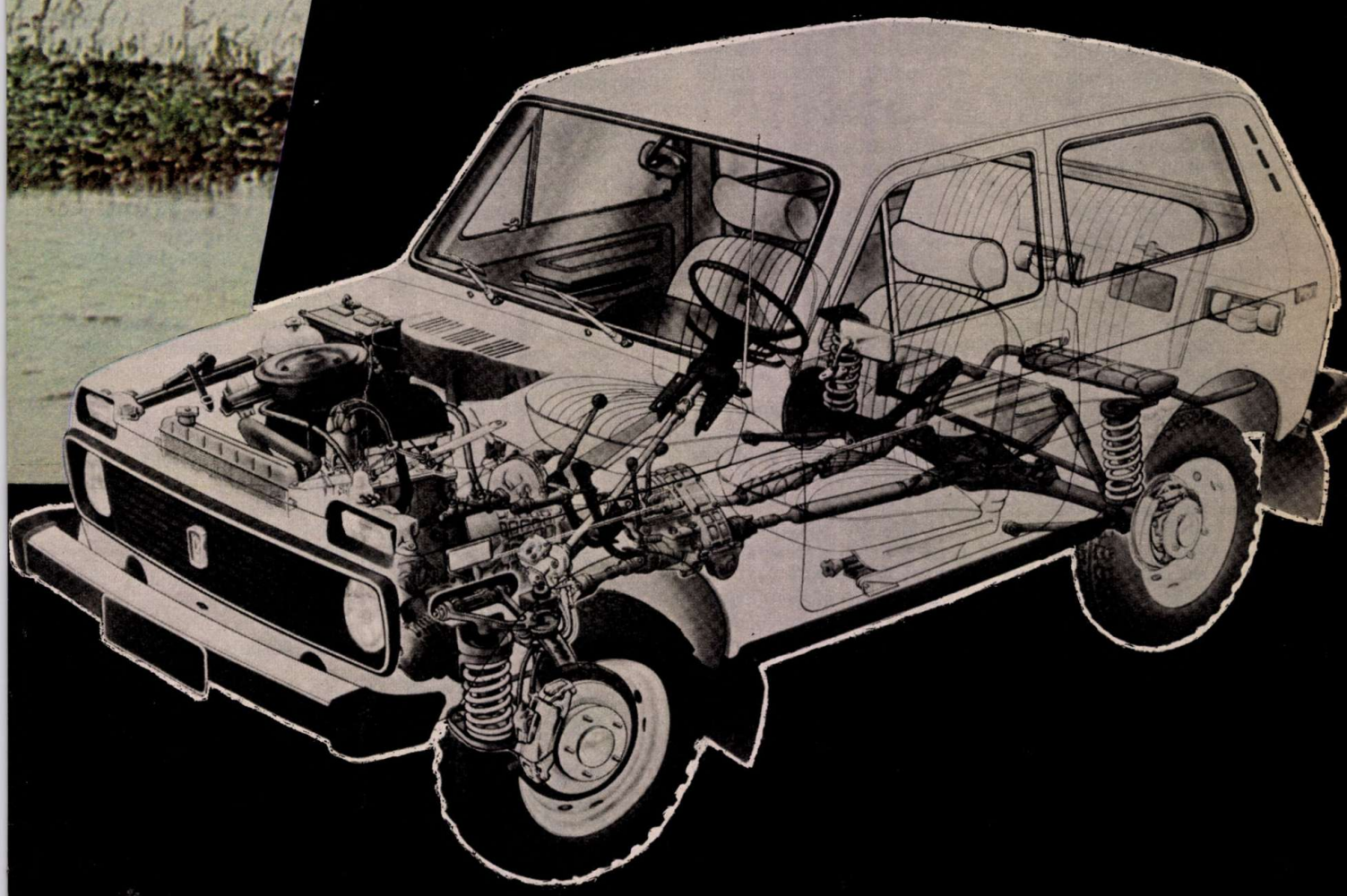

TÁNCOS

Eredményhirdetés előtt

Dobhártyaszaggató zsivaj fogad a KISZ Központi Művészegyüttes Rottenbiller utcai székházának klubszobájában. Gyerekek és szülők ideges, félénk pillantásai árulkodnak, a jelenlevők nem túlzottan biztosak a dolgukban: talán egy kicsit elhamarkodottan jelentkeztek a felhívásra.

ELŐKÉSZÍTŐ – ELŐSZÖR

Vendéglátónk, Török Mária, az úttörőegyüttes vezetője szolgál magyarázattal:

— Felvételt hirdettünk mindegyik művészeti csoportba. Az idén — huszonöt éves fennállásunk óta először — előkészítő csoportot is indítunk énekkar, táncosok és irodalmi színpad részére. Most az ide jelentkező másodikos, harmadikos, negyedikes gyerekek közül válogatjuk ki a legügyesebbeket.

A fülsiketítő zaj mögöttünk marad a folyosón, a próbateremben egy pisszenés sincs. Rábai Miklósné, az előkészítő csoport művészeti vezetője olvassa a neveket, mindenki jelentkezik, csak egy kislány nem.

— Orbán Rita — kiáltja Rábainé egyre hangosabban.

Halk szipogás a felelet. A fal mellett egy kislány feje a mellére bukik, válla meg-megremeg. A szeme kövér könnycseppeket hizlal. Vigasztalják, biztatják — hasztalan.

Közben a művészeti vezető megadja az első feladatot:

— Csípőre tett kézzel sétáljatok át a terem túlsó sarkába. Ügyeljetek, hogy a zene ritmusára lépjetek.

Rita egyszeriben abbahagyja a hüppögést. Kíváncsian nyújtogatja a nyakát, árgus szemekkel lesi a többieket, elfeledkezik az előbbi izgatottságáról, idegességéről, és amikor rá kerül a sor, nagyon szép testtartással, kecsesen libben át a termen. Ugyanilyen ügyesen tapsolja, dobbantja el a rövid dalocska ütemét.

MOZGÁS – RITMUS

Tíz perc telik el, és az első csoport felvételi vizsgájának vége. Török Mária felolvassa a sikeres vizsgázók nevét. Amikor Ritáét kimondja, a kislány harsogó nevetésben tör ki.

Lám, tíz perc alatt a zokogástól a kacagásig lehet eljutni.

— Honnan jöttél? — állítom meg az örömében ugrabugráló Ritát.

— A huszadik kerületből, a Nyír utcai iskolából.

— Hányadikos vagy?

— Harmadikos.

— Nehéz volt?

— Nem. Én ugyanis tornászom — húzza ki magát büszkén. — Ott is fontos a szép testtartás. És a ritmusra is figyelni kell.

— Hogyan válogatják ki a gyerekeket? — kérdezem Rábai Miklósnétól.

— Elsősorban az alkatukat vesszük figyelembe, ezenkívül főleg a ritmusérzékükre, a mozgáskészségükre vagyunk kíváncsiak.

Újabb csoport vonul a zsüri elé. Ezúttal a csárdás alaplépéseit mutatja be a két előtáncos, a többieknek őket kell utánozniuk. Kettő jobbra, kettő balra. Mindössze néhány lépés, de egyiküket-másikukat talán éppen ezek a mostani, kicsit még tétova lépések indítják el a tánc csodálatos birodalmába vezető úton.

Az „előtáncosok" is értékeltek

A zsüri értékel. A felvételizők a két előtáncos lányt fogják közre, őket faggatják. Egyiküket félrehívom.

— Rusorán Gabi vagyok, nyolcadikba járok.

— Mióta táncolsz az úttörőegyüttesben?

— Negyedikes korom óta.

— Hogyan kerültél ide?

— Korábban baletteztem. Tulajdonképpen nem is akartam jelentkezni az úttörőegyüttesbe. A barátnőim beszéltek rá.

— Megbántad?

— Szó sincs róla. Azóta már négy országban — Belgiumban, Lengyelországban, az NDK-ban és a Szovjetunióban — is jártam.

— Hetente hányszor próbáltok?

— Kétszer két órát. Az előkészítősök majd kétszer egy órát gyakorolnak.

— Szereted a próbákat?

— Nagyon. Sokat tanulunk, nagyokat nevetünk, remek a társaság.

Miközben beszélgetünk, a többiek körülvesznek bennünket. Kerekre nyílt szemmel, visszafojtott lélegzettel hallgatják szavainkat. Még azt sem veszik észre, hogy eredményhirdetésre szólítják őket. Nehezen ocsúdnak, képzeletben alighanem már Gabiékkal együtt próbálnak, vagy talán külföldön turnéznak, s éppen egy nagy sikerű előadás után földig hajolva köszönik meg a tapsokat a fényárban úszó színpadon.

Némelyikük minden bizonnyal valóra váltja ezt a — ma még villanásnyi, könnyű röptű — álmot.

Bőcs Ferenc
Fotó: Gaál Zoltán

TOBORZÓ

KÖNYVESPOLCOTOKRA AJÁNLJUK!

MESE – IZGALOM – KALAND – JÁTÉKOS ÖTLETEK

... pld. Bakó Ágnes: Fekete szivárvány. Csíkos könyv lányoknak 22,50

... pld. Beecher-Stowe, H.: Tamás bátya kunyhója ..... 33,—

... pld. Bernáth A—Szobor Z.: Lássuk, mire megyünk ketten? A gyermekek rajzkészségének fejlesztése ... 30,—

... pld. Cervantes, M.: Don Quijote ..... 18,—

... pld. Hárs László: Győztes kerestetik ... 13,—

... pld. Kasszil, Lev A.: Drága fiaim ..... 19,—

... pld. Katajev, V.: Távolban egy fehér vitorla ..... 19,—

... pld. Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége. Mondák a 18—19. századból ..... 39,—

... pld. Lipták Gábor: Amiről a vizek beszélnek. Regék, mondák, történetek 29,—

... pld. Lipták Gábor: Aranyhíd. Balatoni mesék, mondák ..... 42,—

... pld. Lornsen, B.: Mit üzen Abakusz? ... 29,—

... pld. Makarenko, A. Sz.: Igor és társai 33,—

... pld. Megay László: A nagyfülű krokodil ..... 14,—

... pld. Michaelis, K.: A nagy vendégség 16,—

... pld. Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér. Tréfás meseregény a ravasz rókáról ..... 26,—

... pld. Öveges József—Molnár Ottó: Színes fizikai történetek a „semmiből". Bárki a fizika varázslója lehet, aki elolvassa ezt a könyvet ... 36,—

... pld. Petrovácz István: Tavasz Óbudán 15,—

... pld. Simai Mihály: A nádszálon szippantott tündér. Mesék ..... 17,—

... pld. Szalay Lenke: Barát érkezik a házhoz. Egy nyári táborozás históriája ..... 18,—

... pld. Szergej, M.: A varázskalucsni. Fantasztikus mesetörténet ..... 15,—

... pld. Tolkien, J. R.: A babó. Meseregény manókról, törpékről ..... 23,—

... pld. Unatkozom, mit csináljak? Fejtörők, játékok, barkácsötletek sok képpel ..... 28,—

... pld. Varga Domokos: Ipiapacs. Sírós, nevetős történet az árvaság kínjairól ..... 15,—

... pld. Varga Katalin: Micsoda esztendő! Hihetetlen történet teljesen hihető dolgokról ..... 24,—

... pld. Zonn, W.—Milewska E.: Csillagászat. Sok képpel és rajzzal ..... 40,—

A könyvek megrendelhetők a kivágott és kitöltött hirdetési szelvényen vagy postai levelezőlapon.

Készpénzfizetés esetén 200,— Ft felett a szállítás költségmentes. Részletfizetésnél a postaköltséget, valamint a 3% kezelési költséget felszámítjuk. Részletfizetési kedvezményeink: 400,— Ft felett 4 havi, 600,— Ft felett 6 havi törlesztés.

Címünk: Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat 110. sz. Zrínyi Miklós könyvesboltja, Pécs, Rókus u. 5. 7624

MEGRENDELÉS

Alulírott megrendelem postai szállításra a fenti műveket:

* részletfizetéssel

** készpénzfizetéssel

(A nem kívánt feltétel törlendő)

Kelt: .....

.....

a megrendelő aláírása

A megrendelő neve: .....

Címe (irányítószámmal): .....

.....

Csak részletfizetés esetén töltendő ki!

Szül. hely, év, hó: .....

Szem. ig. száma: .....

A CSICSERGŐ BÁLNA

Igen, van ilyen, sőt a bálna „sírni" is tud, pedig nem szomorú, csak egyszerűen a szemében levő mirigyekből zsírkönnyek fakadnak. Azonban minden oka megvan a bánatra, mert sem a látása, sem a szimata nem jó. A hallása azonban olyan finom, akár a denevéré. Egyes biológusok szerint a bálna a tárgyak térbeli elhelyezkedését a visszhang révén is megállapítja, s így tudja elkerülni az egyetlen ellenségét: az embert.

A szilásbálnák „énekelni" is tudnak... Az újabb ismeretek szerint felfogható hangjuk van. Speciális hidrofonok segítségével 600 és 1200 méteres mélységben a nagy, hosszú szárnyú bálna szabályos „csicsergő énekét" hallgatták le. Egy ilyen „ária" 8—9 percig tartott és csaknem hasonló módon megismétlődött.

Bizonyára sokan nem tudják közületek, hogy a bálna a legnagyobb állat, amely valaha is élt a Földön. A legnagyobb példányok gyakran elérik a 31 méter hosszúságot is. A súlyát pedig pontosan meg lehet állapítani, mert minden kilogrammját hasznosítják már a bálnafeldolgozó halászhajón. Húsából konzervet, csontjából műtrágyát, a bálnazsírból pedig kenőcsalapanyagot készít a gyógyszeripar. Ezen kívül még gyertyakészítéshez is használják. Íme egy norvég kékbálna méretei.

hossza	27 180 m
húsa	56 444 kg
szalonnája	25 651 kg
csontjai	22 638 kg
nyelve a nyelvgyökkel	3 158 kg
tüdeje	613 kg
szíve	631 kg
veséi	547 kg
gyomra	416 kg
belei	1 563 kg
mája	935 kg
legnagyobb hátcsigolyája	240 kg

Az eddig kifogott legnagyobb nőstény kékbálna hossza 34,6 méter, súlya pedig 150 000 kg, amely megegyezik 150 személyautó súlyával. Egy pár érdekes adat: a szilásbálnák (a simabálnák, szürkebálnák, barázdásbálnák) csoportjába tartozó bálnák hatalmas pofájában nagyon hosszú szilák (csontlemezek) vannak.

Ez „csak" 30 méteres, 130 tonnás...

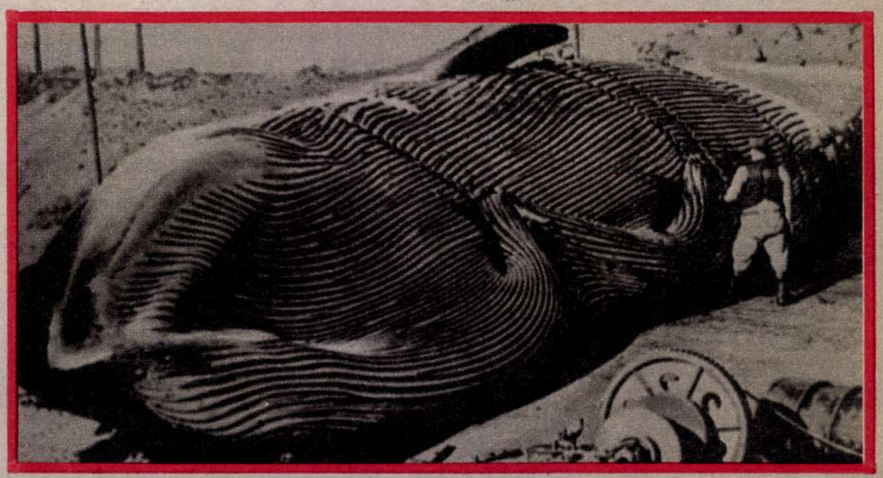

Ez helyettesíti a fogazatot. A felső állkapocs két oldalában, két sorban oldalanként 300—400 darab, 4,5 méter hosszú, 25—30 cm széles és 10—12 cm vastag szila helyezkedik el.

Ha a szilásbálna becsukja a száját, akkor az alsó állkapocs jóval előbbre ugrik a felsőnél. A számtalan, kefeszerűen sorakozó fonal a hatalmas nyelv szélét érinti és úgy működik, mint valamilyen szűrő vagy szita. A víz kilökésekor ezen a szitán fennakadnak az apró élőlények, a planktonok és a kis halak. A zsákmányt azután a nyelvével a szájpadlásához nyomja és onnan kerül a nyelőcsőbe.

A kékbálna súlya 35—40 darabból álló elefántcsorda súlyának felel meg. Hátára állva egy ház első emelete elérhető lenne!

A bálna testének hátsó harmada egységes izomnyaláb, amellyel farkúszóját mozgatja, azaz félkörben evező mozdulatokat végez. Ez a hajócsavarhoz hasonlítható mozgás teljesítményben 520 lóerőnek felel meg. Az óriási kékbálna óránként 20 tengeri mérföld (37 km) sebességgel úszik. Bár hosszabb távon csak 10 tengeri mérföld sebességet ér el, de azt akár egy egész napon át tartani tudja.

A bálna nagy mennyiségű levegőt szív tüdejébe mielőtt alámerül, amikor pedig felszínre bukkan, a tüdejében felmelegedett kitóduló légtömeg a levegőtől összesűrűsödik és gőzoszlopszerűen távozik. Olyasmi történik, mint amikor valaki fagyos időben lélegzik. A szilásbálna közül a hátúszó bálna tud a legtovább víz alatt maradni. Megfigyeltek olyan példányt, amelyik 50 percig is víz alatt maradt, bár ezt kivételesnek mondják, mivel a lemerülési időtartamuk rendszerint 15—20 perc.

Az óriásbálna „kicsinye" hat-hét méter körüli kéttonnás bébi. Az újszülött kékbálna egyáltalán nem tunya. Úszói és farka segítségével, ösztönös mozgatásával az anya hasánál tartja magát. Még nincsenek szilák a pofácskájában, de elég erős a nyelve, és azt már az anyja emlője felé fordítja, hogy szophasson. A szülők mellett a bálnaborjú rohamosan növekszik, erősödik. Olyan gyorsan fejlődik, mint semmilyen más „csecsemő" a világon. Ha egy képzeletbeli csecsemőmérlegre tennénk, azt állapíthatnánk meg, hogy óránként négy és fél kilóval, naponta több mint száz kilóval gyarapszik! Héthónapos korában az akkorra már 15—17 méter hosszúra serdült borjú teljesen abbahagyja a szopást, szélesre tátott szájával a planktonnal teli tengervizet szívja be.

Régen a bálna félelemben tartotta az embereket, mint a hajdani ismeretlen őslények. Ez a félelem összefüggött a hatalmas méretekkel. Úgy tisztelték, hogyha egy „úr" (bálna) elpusztult a parton, aki először észrevette, úgy tekintette, mintha a legidősebb fia feküdne ott; száz napig tartozott gyászolni...

Sziklarajzok bizonyítják azt, hogy a baszk és a norvég halászok már ezer éve vadászták az északfoki bálnát. A XVII—XVIII—XIX. században sikerült úgy megritkítani a világ bálnaállományát, hogy szinte csak mutatóban léteznek már. A „maradék" védelem alatt áll — főként a nagy, simabálna. Ezt a nemzetközi egyezményt sajnos az üzletemberek, a nyílt vizeken az anyagi haszon miatt egyszerűen figyelmen kívül hagyják.

Ha ez így megy tovább, lassan elmondhatjuk: egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy bálna...

Kis csónakból is pusztítják

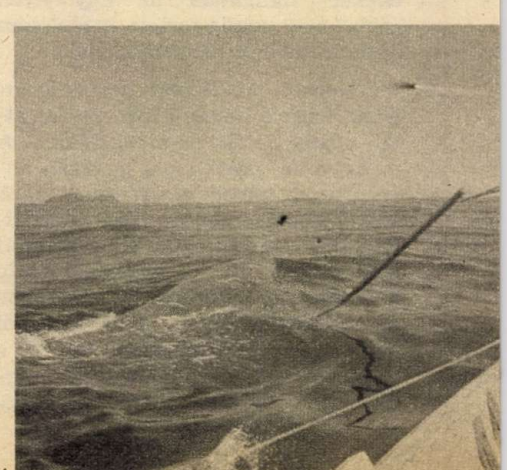

A CSICSERGŐ BÁLNA

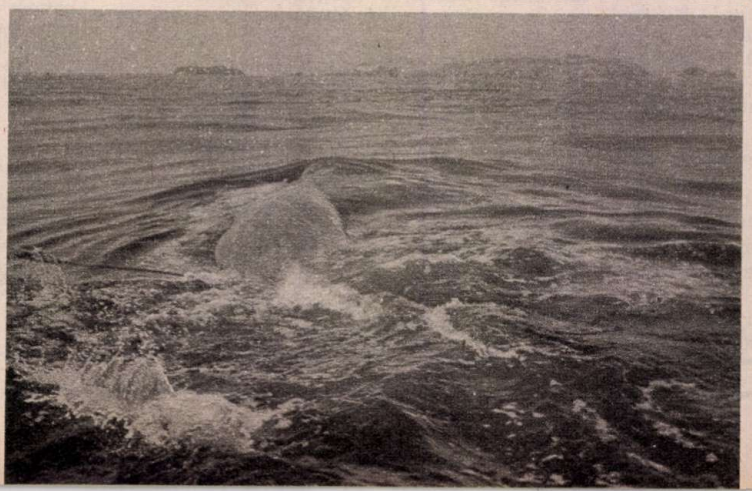

A BIOLÓGUSOK REMÉLIK, HOGY FÉLREESŐ TENGEREKBEN MARADT MÉG NÉHÁNY PÉLDÁNY A SIMABÁLNÁKBÓL. ARRA VISZONT SEMMI REMÉNY NINCS, HOGY ÚJRA ELSZAPORODJANAK, MINT RÉGEN

FIGYELEM!

A Kispesti Textilgyár! (1184 Budapest, XVIII. Fáy u. 2.) az 1979–80 tanévre felvesz: fonó- és szövőipari szakmunkástanulónak leányokat.

A képzés időtartama: 2 év.

JUTTATÁSOK:

A tanulók havonta 410–610 Ft-ig tanulmányi ösztöndíjat és 500,– Ft különélési pótlékot, valamint az érvényben levő jogszabályokban előírt juttatásokat kapják.

A felvett szakmunkástanulóknak kollégiumi elhelyezést biztosítunk, melynek térítési díja havi 70 Ft.

A szakmunkástanulók havi 25,– Ft térítés ellenében napi háromszori étkezést kapnak, munkaszüneti napokon is. Jelentkezni lehet a személyzeti-oktatási osztályon, személyesen vagy levél által, szombat kivételével mindennap reggel 7-től du. 3 óráig.

Telefon: 273-711.

A PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

általános iskolát végzett fiúk jelentkezését

várja SZAKMUNKÁSTANULÓNAK

AZ 1979/80-AS TANÉVRE:

villanyszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ácsállványozó, központifűtés-szerelő, kőműves, épületasztalos, üvegező, vasbetonkészítő, tetőfedő-szigetelő, műkőkészítő, bádogos, építőgép-szerelő, szobafestő-mázoló, tapétázó, víz- és gázvezeték-szerelő szakmákban.

Vidékiek részére kollégiumi elhelyezésről, teljes ellátásról gondoskodunk.

Jelentkezés: személyesen vagy írásban a vállalat szakoktatási osztályán.

CÍM: 1751 Budapest XXI., Kiss János altb. u. 19–21.

Megközelíthető:
a Boráros tértől gyorsvasúttal a második megálló.

Az általános iskola 8. osztályát végző fiúk figyelem!

Szeretettel vár benneteket a **MAGYAR HAJÓ- ÉS DARUGYÁR.**
— Öntő — gépi forgácsoló — csőszerelő — villanyszerelő — szerkezeti lakatos — gépszerelő — hegesztő — fényező-mázoló — asztalos — ács
szakmákban továbbtanulásotokról gondoskodik.

JUTTATÁSOK: kedvezményes étkeztetés — munkaruha — tisztálkodószerek — társadalmi tanulmányi ösztöndíj 250—500 Ft-ig — elhelyezkedés kollégiumban.
Képzés a vállalat korszerű tanműhelyeiben folyik.
A sikeres szakmunkásvizsga után pályakezdéshez 1500—2000 Ft előleget fizetünk, a besorolástól függően.
Elhelyezés az újonnan épült munkásszállóban.
Szakközépiskolában továbbtanulási lehetőség van.

JELENTKEZÉSI MÓD:
a választott szakmát az általános iskolai jelentkezési lapon kell feltüntetni, illetve a megadott címeken személyesen közölni.

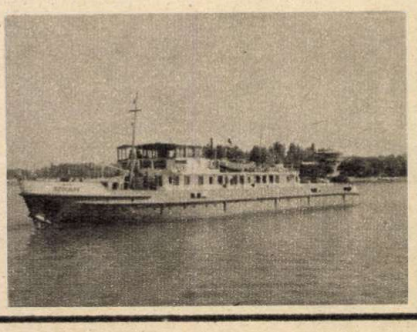

MAGYAR HAJÓ- ÉS DARUGYÁR
oktatási osztály
Budapest XIII., Váci út 202.

MHD BALATONFÜREDI GYÁREGYSÉG
személyzeti és oktatási osztály

MHD TISZAFÜREDI GYÁREGYSÉG
személyzeti és oktatási osztály

MHD VÁCI GYÁREGYSÉG
személyzeti és oktatási osztály

lán mire képes az ember? Hát kutya kötelességünk, hogy megmutassuk neki . . . !

Larissza Latinyina — amint az eredményei is bizonyítják — nemcsak a szavak embere volt. 1956-tól 1969-ig „kibérelte" a dobogó legfelső fokát. Akkoriban még ritkaságszámba menő flickflack-szaltóit, Araber-szaltóit olyan természetes mosoly kíséretében adta elő, hogy az egyszerű ember egy kicsit valóban önmagára ismert. És ez nem kis dolog. Larissza Latinyina mintegy felruházott minden egyes nézőt saját csillogóra csiszolt tehetségével.

Az öröm táncával.

VASAKARAT

1960-ban, a római olimpián három nagyszerű „veterán" állt rajthoz a nyolc évvel korábbi olimpia bajnokai közül.

Parry O'Brien, az Egyesült Államok remek súlylökője meglehetősen magabiztosan. Kikapott. A brazil hármasugró világrekorder Da Silva rezignált mosollyal . . . ugyan kérem, itt vagyok ugyan, de az idő jócskán eljárt már felettem. Ő is kikapott.

És Nyina Ponomarjova. Helsinkiben bravúros győzelmet aratott a női diszkoszvetésben, viszont 1952-ben, a melbourne-i olimpián harmadik lett. Most meg se nem magabiztos, se nem rezignált. Nyina úgy döntött, hogy küzdeni fog. Önmagával is, az elszállt évekkel is, a nagyszerű fiatalokkal is, meg az időjárással is. Mert erre az alkalomra a természet is összevonta a szemöldökét, dühös szél szisszegett a dobókör körül, és sötét viharfellegek vágtattak a stadion felett.

Első dobását le is vágta a földre a vihar, hogy gondolod, ember? Küzdeni akarsz az idő vastörvénye ellen . . . ?

Nyina küzdeni akart. Vastörvény ellen — vasakaratal. Dobásról dobásra javított, és a végén legyőzte az éveket is, az ellenfeleket is, a természetet is. A három „veterán" közül egyedül őt ünnepelte a taps, a zászló, a himnusz . . .

VIKTOR

A hármasugrás általában amolyan szegény rokon az atlétika többi parádés száma között. Általában, de nem mindig! A mexikói olimpián például a legparádésabb műsorszámnak bizonyult. Nézzük csak:

A nyitány Giuseppe Gentiléé. Az olasz fiú már a selejtezők során megjavította a lengyel Jozef Szmidt nyolcesztendős világrekordját. És mivel a világcsúcstartó szerep rendkívül megtetszett neki, a döntőben újra rekordot ugrott, 17,22 m-rel.

Jó, csakhogy Viktor Szanyejev is részt vett már néhány hármasugróversenyen, és hozzászokott az évek folyamán, hogy ezeket a versenyeket általában ő nyeri. És ha most ehhez világrekordra van szükség, akkor rajta! Egyetlen centiméterrel, de túlugrotta Gentilét. Az új rekord: 17,23 m. Igen ám, de közben a feldobott hangulat a brazil Nelson Prudencióra is átragadt. Szökken, ugrik, repül, és tessék, itt a legfrissebb világcsúcs: 17,27 m!

Nos, Viktor . . . ?

Viktor, úgy látszik, nem szívesen változtat a szokásain. A versenyeket meg kell nyerni. És ha ehhez megint világrekord kell, akkor megint csak — rajta! 17,39 m-t ugrik a szovjet versenyző, és ez már végképp lelohasztja az ellenfelek harci kedvét. Csoda? Hiszen ezt a fiút három világcsúccsal sem lehet legyőzni! . . . Viktor Szanyejev pedig nyilatkozik a tomboló stadion közepén:

— Anyámra gondolok, a kubáni kozákasszonyra. Halálosan megsértődött, amikor az újságok először becéztek „kenguruembernek". Akkor elővettem a nagy állatlexikont, és megmutattam neki, hogy a kenguru a legkedvesebb élőlények egyike. Mellesleg 6 méteres ugrásokra is képes. Egy hármasugró kenguru tehát elérheti a 18 métert is . . . !

A Szovjetunióban ma mintegy 60 millióan sportolnak rendszeresen, tehát körülbelül minden negyedik állampolgár. Az élsport közvetlen utánpótlásáról 5500 sportiskola gondoskodik.

A történet tehát — folytatódik!

Cser Gábor

Vannak szokások, melyeken nem szívesen változtat az ember. Ha világcsúcs kell a győzelemhez, ám legyen!

Egy kisebb csoda Rómában! Nyina Ponomarjova nyolc év után tért vissza a dobogó tetejére

Viktor Szanyejev arcán világosan látszik, hogy a 17,39 m-es világrekordhoz meglehetősen rögös út vezet

LŐ, HIMNUSZ . . .

TÖPRENGŐ

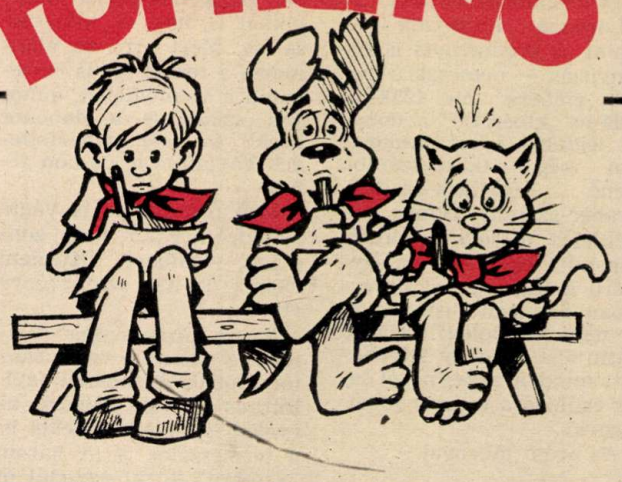

BALRÓL JOBBRA, jobbról balra. Mint a fényképek negatívjainál megcseréltük a két képet. Vagy mást is változtattunk?

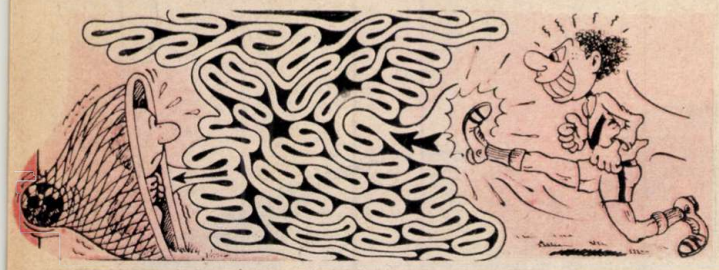

CSAVART LABDA. Gól, vagy nem gól?

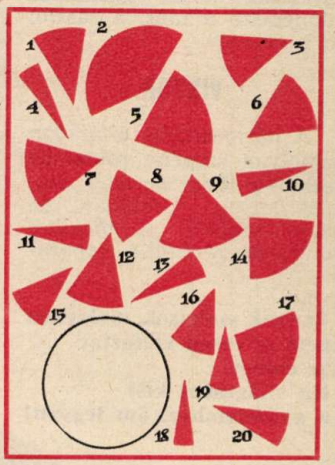

TAKARGATNI VALÓ... Mármint a rajz alján látható kör. A feladat: válaszd ki azt az öt cikket a húsz közül, amelyekkel pontosan be lehet takarni...

A CÉLTÁBLÁBA Jóska hatszor lőtt bele és összesen 100 pontot ért el. Mennyit ért egy-egy lövése, ha ilyen fura eredményeket lehetett elérni ezen a lőlapon?

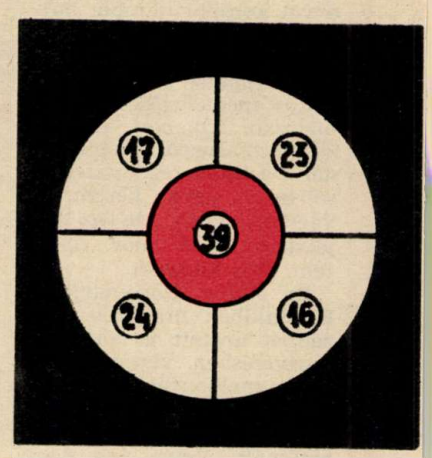

KERESS KÉT EGYFORMÁT a 12 négyzet közül!

FÜLES ÉVKÖNYV '79

— pályázat minden hónapra
— álomfejtés, időjárás, bridzstanfolyam
— óriási keresztrejtvény melléklet
— hagyományos és skandináv típusú keresztrejtvények

272 oldalon a Füles 1979. évi Évkönyvében. Ára: 18,— Ft

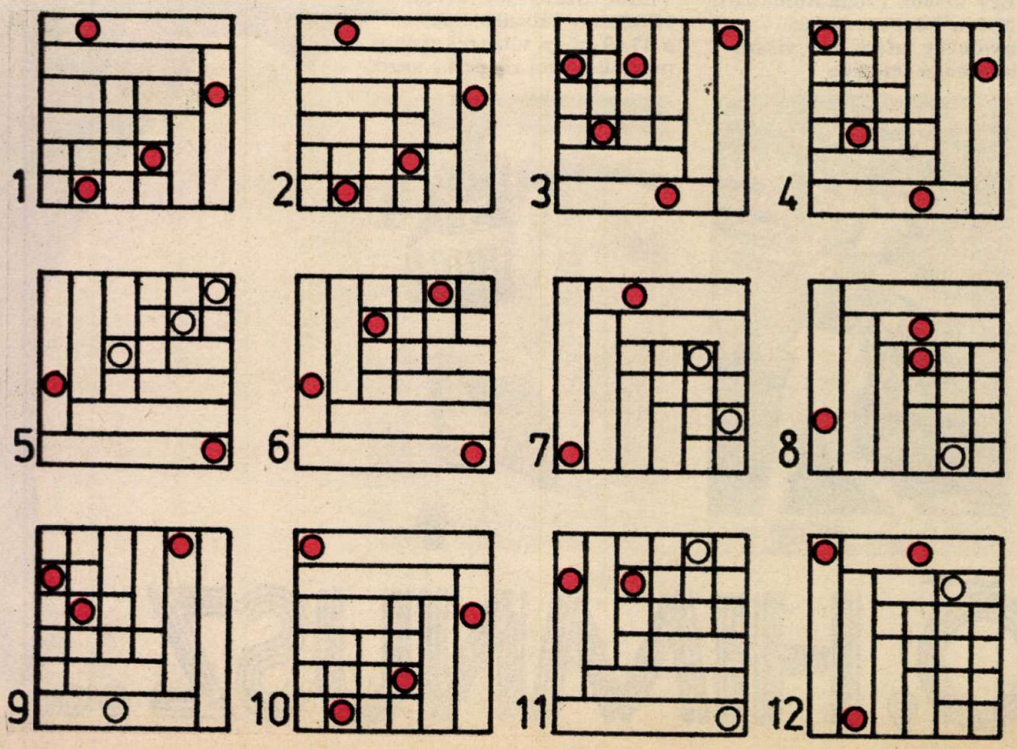

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: november 9.

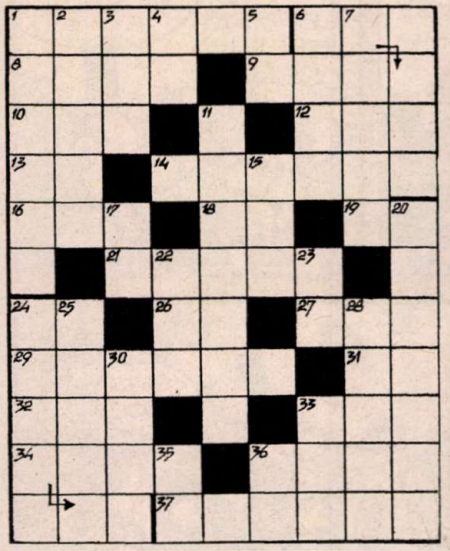

Keressétek meg, hogy hol és mennyi szeg bújik ki a — rejtvényből.

VÍZSZINTES: 1. Város Vas megyében, várát 1532-ben Jurisics Miklós eredményesen védelmezte a törökök ellen. 6. Csongrád megye székhelye a Tisza partján, a Maros torkolatánál. 8. Ilyen a fa levele. 9 . . .-mozog. 10. A pók igéje is lehet. 12. Mutatószó. 13. Kettőzve édesség. 14. Régies megszólítás. 16. Talajművelő eszköz. 18. A földszintre. Norvég és svéd autók betűjele. 21. A Virágregék költője (Mihály). 24. SC. 26. Tiltószó. 27. Női becenév. 29. Eső jelzője is lehet. 31. Kiejtett betű. 32. Becézett Erika. 33. Összevissza néz! 34. Lollobrigida személynéve. 36. Ritka férfinév. 37. Ruhaanyagot a szélén behajtva végig elvarr.

FÜGGŐLEGES: 1. A pontyfélék családjába tartozó hal. 2. Felügyelnek rá. 3. Eső kevert betűi. 4. Kettős mássalhangzó. 5. GI. 6. A látás szerve. 7. Futóbajnokunk (János). 11. A padlásra igyekszik. 15. Fed. 17. Idegen kötőszó. 20. Így „beszél" a kígyó. 22. Japán tornász, olimpiai bajnok. 23. Osztrák és olasz autók betűjele. 24. Sarok, sut. 25. Madame . . . , a rádium felfedezője. 28. Toldi Miklós hű szolgája. 30. Szór. 33. Ugyanaz, mint a vízsz. 33. sz. 35. Oda és vissza híres svéd énekegyüttes. 36. Szintén.

A MÚLT SZÁZADBELI magyar tudományos élet három kiemelkedő alakját láthatjátok. Mi a nevük? Segítségül: 1800—1895. A villamos áramot forgómozgássá átalakító készülék a „villanydelejes forgany" megszerkesztője. 1819—1895. A magyar kémia úttörője. Ma is egyik mindennapos használati tárgyunk feltalálója. 1795—1846. Széchenyi munkatársa. A magyar folyamszabályozás megtervezője.

MEGFEJTÉSEK A 29. SZÁMBÓL

Nézd figyelmesen: elfordítva női fej. Mindennapos: Recamier, Celsius, Nicot. Volta, Kocs. Utcai pillanatkép: D, A, C, B. Lufivadászat: Emil és a detektívek. Két öszvér: 5 és 7 = 12. Csupa ötbetűs: zánkai.

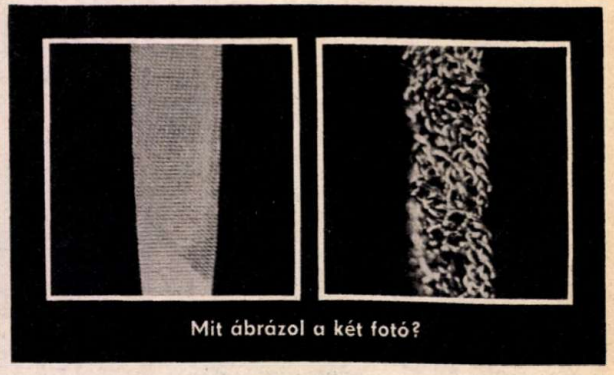

Mit ábrázol a két fotó?

LEHETETLEN? Képtelenség? Persze, csak a rajzoló tréfája az egész. Hány súlyos „hibát" találtál?

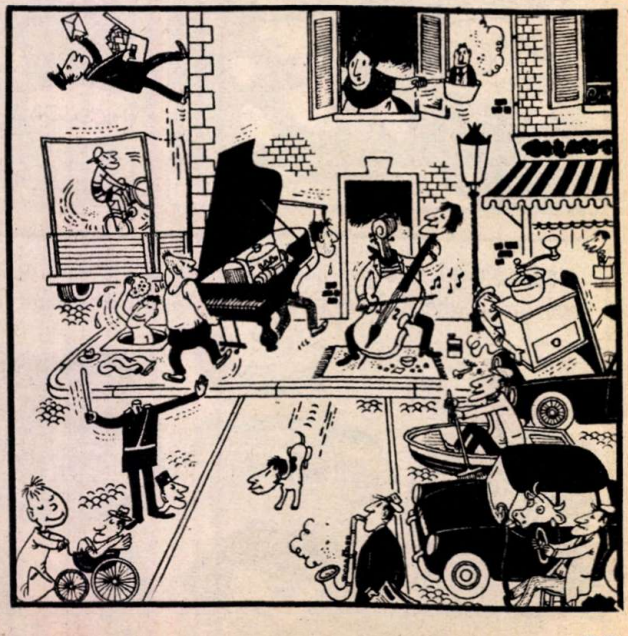

SAKKFELADVÁNY

Az október 5-i számban közölt feladvánnyal zártuk évi folyamatos fejtőversenyünket.

7. — Bridgwater (1966).

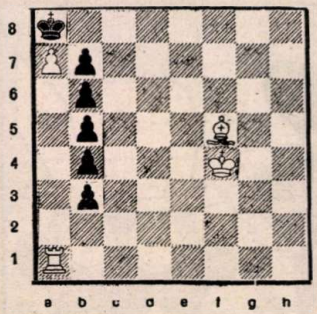

Matt hat (6) lépésben

Se a magas lépésszám, se a kicsit furcsa állás ne riasszon meg senkit! A feladvány nem nehezebb, mint egy szokásos kétlépéses probléma. A megoldást (a mattig vezető lépéssorozatot) küldjétek el két héten belül a Pajtás szerkesztőségébe, „SAKK" jelzéssel. A helyes megfejtést könyvdíjakkal jutalmazzuk.

Az 5. sz. feladvány megoldása: 1. Vc2—g6! Ez bizony egy kicsit nehéznek bizonyult, sok volt a téves próbálkozás. A helyes megfejtésért könyvjutalomban részesültek: Bögri Erika (Belezna), Kopasz Filoméla (Szeged), Lábas József (Tunyogmatolcs) és Patrovics Tamás (Budapest).

A díjnyertesek neveit decemberben fogjuk közölni, a díjakat mindenki még karácsony előtt megkapja.

Földeák Árpád

LEO

© Ed. VAILLANT 1697

SZÍNEZD KI az utolsó portrét úgy, hogy egy-egy részlet színe csak kétszer ismétlődhet (pl. két piros kalap, két szőke szakáll stb.).

LEVELEK A PAJTÁS-NAPRÓL

TELT HÁZ VOLT

Barátnőm édesanyja elvállalta, hogy elvisz bennünket Csillebércre. Amikor odaértünk, már telt ház volt, holott a Pajtás hat óráig szóló rendezvényről írt. A tábori postán félórai várakozás után vettem emléklapot. Sor, sor mindenütt. Túl sokan voltunk. Sajnos, nemcsak úttörők és kisdobosok. Az őröknek csak azokat kellett volna beengedni, akik felmutatják a kisdobos-, illetve úttörőigazolványukat. No és a felnőtt kísérőket.

Azt hiszem, hogy akik korábban érkeztek, sokkal jobban jártak. A legközelebbi Pajtás-napra majd én is korábban megyek. Azt kívánom, hogy öltsön nagyobb méreteket, azaz, legyen még nagyobb területen.

Horváth Mária,
Alsónémedi, Árpád út 4.

(Mi valóban 6 óráig tartó rendezvényről írtunk. Így is volt. Más az, hogy már jóval korábban kitehettük volna a táborkapura a „megtelt" táblát. Javaslatodra érdemes figyelni.)

NEM TALÁLTAM A LÁDÁT

Rejtvényt találtam, meg is fejtettem, de nem tudtam, hol az a láda, amibe bedobhatom.

Szvorényi Ilona,
Dunaújváros, Zalka M. u. 1.

(Nem lehetsz ügyetlen, hiszen rejtvényt találtál. Ládát nem? Mi majdnem ugyanannyi megfejtett rejtvényt találtunk a ládákban, mint amennyit elrejtettünk. Jó a megfejtésed. Utólag — emlékül — jutalmat küldünk. Kajlás trikót viszont csak az ezermester- és úttörőboltokban vásárolhatsz majd.)

SOK JÓ PROGRAM

Szeptember 17-én a mi rajunk is ott járt Csillebércen. Sok jó program volt. Számomra külön élvezet volt újra találkozni az ismerős utakkal, tábori házacskákkal. Csak az nem tetszett, hogy a táborban nemcsak úttörők és kisdobosok voltak. Beosont oda néhány „csöves" is.

A gyerekek nevében nagyon szépen köszönöm ezt az élményekben gazdag napot.

Jávorics Judit,
Pomáz, Hegyalja u. 9.

(A kapunál igyekeztünk „válogatni". Nem volt könnyű.)

ALÁÍRÁS AZ EMLÉKKÖNYVBEN

Lábatlanról érkeztünk Csillebércre. A Kedves ismerős pavilonnál Levente Pétert hallgattuk, aláírása belekerült az emlékkönyvünkbe. A gyereksereg gyűrűjében megláttuk Müller Katit, és jó előre előkészítettük újra az emlékkönyveket.

Számunkra B. Tóth László diszkója volt a nap csúcspontja. Őt mindannyian kedveljük. Nagy örömünkre szolgált, hogy műsor után dedikálta az emlékkönyvünket. A Piramis-koncert is kitűnő volt.

Rupf Ágnes,
Lábatlan II.,
Kun Béla Lakótelep D/3.

(Örülünk, hogy jó emlékeket szereztetek.)

MINDEN ÚTTÖRŐT?

A Pajtás-napi meghívóban azt olvastuk, hogy minden úttörőt szeretettel várnak. Nekünk pedig megmondták, hogy egy csapatból csak öt gyerek mehet meghívóval. Így aztán nem mehettünk. Becsapottnak érezzük magunkat. Mi az igazság?

Nyolcadik osztály,
Szob, Ált. Iskola

(Mi valóban nem korlátoztuk a létszámot, ezért is volt olyan sok gyerek a Pajtás-napon. A csapatoknál viszont előfordulhatott, hogy feltételeket szabtak, hiszen a kíséretet is biztosítaniuk kellett.)

LEVÉLCÍMET AKARTUNK

Ötödikes fiammal 9 óra után érkeztünk a táborba. Fél tízkor már nem lehetett rejtvényt találni.

Megnéztük a kihelyezett Pajtás-szerkesztőséget is, de a levélcímekért olyan tolongás volt, hogy elámultunk.

Mi az, ami szép volt? Talán az, hogy láttuk Csillebércet. Valóban olyan szép ott minden, hogy sírt a lelkem, mert a sok gyerek a hiányzó szemétgyűjtők helyett a földre volt kénytelen eldobni a hulladékot, de az felháborító volt, amikor némelyik úttörő rest volt kettőt lépni, hogy a gyűjtőládába dobja a szemetet.

Ruszin Lászlóné,
Tamási, Zrínyi u. 28.

(Újra vannak szovjet — lengyel és német — NDK-beli — címeink. Szívesen küldünk.)

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: Budapest
Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987,
321-988,
321-989.

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft. I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft.

78.3182 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA
vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

FELHÍVÁS

A Budapesti Asztalitenisz Szövetség Edzőbizottsága az általános iskolai tömegsport fejlesztése és az asztalitenisz népszerűsítése érdekében az úttörőcsapat sportfelelősei, és ifjúvezetők részére bemutató edzést tart, amelynek az alapvető technikai elemek oktatása a célja. Előadók: dr. Neumann Ferenc szakoktató és Fülöp István oktató. A BEMUTATÓ HELYE: **A MEDOSZ ERDÉRT Sporttelep asztalitenisz terme, Bp. XIII., Bodor u. 3. (Bejárat: A Szabadság (Dagály) strandfürdő főbejáratával szemben.) Ideje: 1978. november 11., szombat délután 15 óra.**

Minden érdeklődőt szeretettel vár a Budapesti Asztalitenisz Szövetség Edzőbizottsága.

NYERTESEK

A 26. szám rejtvényeinek megfejtéséért könyvutalványt kapnak: Mihálka Szilvia, Nagy Eszter, Budapest; Palotai Sándor, Bajót; Hermann Anna, Vecsés; Horváth Tamás, Vép; Kozma Éva, Lovászi; Maglóczky Csaba, Szeged; Tóth Katalin, Tokodaltáró; Roszik Judit, Csabacsüd; Ötvös Szilvia, Jánoshalma; Cseke Erika, Tiszaalpár; Kupai Idikó, Nagykanizsa; Antal Márta, Cegléd; Király Miklós, Békéscsaba; Mészáros Miklós, Kiskunhalas; Kovács Vilmos, Maklár; Bakó Irma, Tiszavid; Kovács Zsuzsanna, Balatonalmádi; Katona Zoltán, Kecskemét; Daróczi Andrea, Hajdúböszörmény.

AZ INDIÁN DOSSZIÉ 6

78|32

XXXIII. ÉVF. • 1978. NOV. 9. • ÁRA: 2,– Ft

PAJTÁS

Milyen fura így a világ!

FOTÓ: WAGNER MARGIT

A „titkos levelet" szeptember 5-én kapták meg a szolnoki, Csanády utcai iskola tanulói. Abban a szempillantásban irdatlan zsivaj tette próbára a három nappal korábban felavatott új épület falait. A hetvenmillió forint értékű, szép létesítmény állta a sarat. Nem lebecsülendő teljesítmény, hiszen több mint nyolcszáz gyerek igyekezett habozás nélkül eleget tenni a „titkos levélben" foglaltaknak, azaz őrsöt, rajt alakítani. És ugyebár, ezt nem lehet síri csöndben végrehajtani!

VIKI MEGPRÓBÁLTATÁSAI

Ez a nap valószínűleg CIMEA Vikinek lesz leginkább felejthetetlen. „Őt" az úttörőszoba falára erősítették, pocakjába pedig beledobálták a gyerekek papírra írt kívánságaikat, ötleteiket, vágyaikat, egyszóval mindazt, amit ettől az úttörőévtől várnak. Viki pocakja egyre dagadt... Megpróbáltatásainak Fügedi Andrásné csapatvezető vetett véget: „megoperálta" Vikit.

— A „műtét" sikerült, eredményeként sok érdekes, eredeti ötlettel gazdagodtunk — meséli. — Szükség volt a javaslatokra, mert nem ismertük gondolataikat, elképzeléseiket. Sőt, őket magukat se. Bemutatkozásnak nagyon jó volt.

A sebtében papírra vetett sorokat böngészve mi is erre a véleményre jutottunk. Íme, néhány javaslat ízelítőül: Egy napon a konyha a gyerekek kívánsága szerint főzzön! Létesítsünk testvérkapcsolatokat a bolgár Druzsba-klubok tagjaival! Ne csak ünnepeljünk a szocialista brigádokkal, hanem például gyűjtsünk velük együtt hulladékot! Legyenek több sportágban szünidei kupák, görkorcsolyaversenyek, más iskolák elleni válogatott mérkőzések! Alapítsunk foci Csanády-kupát!

Képtelenség mindent felsorolni. E néhány mondat is kellően érzékelteti: a javaslatok alapján bizakodva készülhetnek az úttörővezetők és a gyerekek nagy feladatuk elvégzéséhez, egy új közösség összekovácsolásához.

Mindenkinek szokatlan az új is-

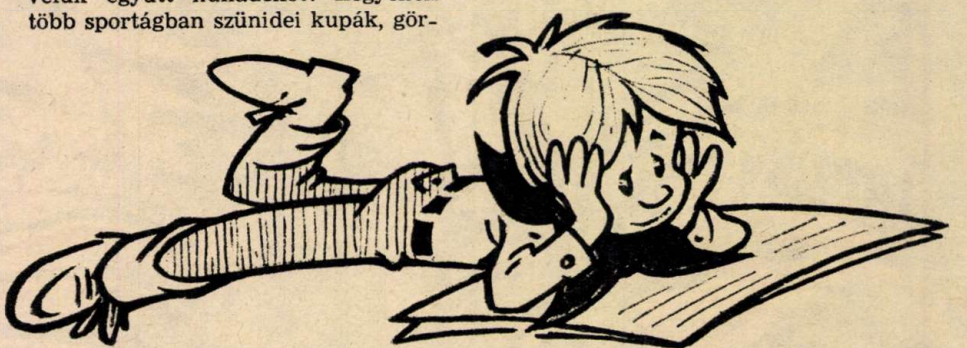

Az önkiszolgáló étterem az új iskola egyik büszkesége

Nyelvtanulás a legmodernebb módszerekkel

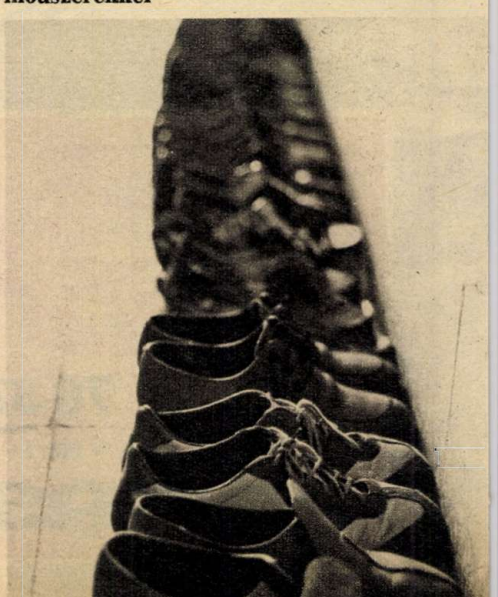

Díszsorfal. Szerencsére nemcsak a cipők serege őrzi a rendet

kola, a sok új osztálytárs, a különös lehetőség, hogy aktív részese lehet egy csapat megszületésének.

KÉS, VILLA, ZUHANYOZÓ

Az úttörőtanács titkára a hetedikes Demeter István:

— A csapat építését az őrsökben kell kezdeni — mondja. — Ez szinte annyiféle munkát jelent, ahányan vagyunk. Az egyik gyereknek a matekot kell megmagyarázni, a másiknak a kés, a villa használatát. Hiszen hiába van gyönyörű, kétszáz személyes éttermünk, ha abban nem étkezünk kulturáltan, hiába van a sportcsarnok méretű tornatermünk

A kísérletezés birodalma: a kémiai előadó

CSAPAT SZÜLETIK

A sportcsarnok méretű, nagyszerűen felszerelt tornaterem

mellett pompás zuhanyozó, ha nem használjuk. Egyszóval, sok múlik az őrsökön, és természetesen időre van szükségünk. Ezért lett több hetedikes és hatodikos tagja az úttörőtanácsnak.

Kalmár Tamás, a sportfelelős:

— Sokféle sportrendezvényt szeretnénk szervezni. Elég jók lesznek az iskola sportolási lehetőségei, ha elkészül a sportudvar. Akkor egész éves bajnokságokat is rendezhetünk.

Gábor Bálint ötödikes elsősorban a külföldi kapcsolatok megteremtését javasolta:

— A levelezés nemcsak a levelezőtársakat fűzi össze. Együtt könnyebb írni, különösen idegen nyelven. Ha közösen fogalmazzuk meg a leveleket, közelebb is kerülhetünk egymáshoz, könnyebben összebarátkozhatunk.

CSAPATGYŰLÉS — HAVONTA

Sorsdöntő napokat él át most az új iskola úttörőcsapata. Névadót még nem találtak, de az ünnepséget már tervezik márciusra. Addig eldöntik, hogy Ragó Antalt, F. Pete Lászlót vagy Killián Györgyöt választják-e.

Közös életük már megkezdődött. Rajtuk múlik, szinte az ő vállukon nyugszik az új iskola jövője. Pillérei mindannak, amit egyszer az utánuk következő évfolyamok tagjai hagyományként fognak tisztelni. Ma még szinte alig észlelhető a munkájuk eredménye, de hogy jó nyomon járnak, az bizonyos. Ezt igazolja Badari Lászlóné igazgatóhelyettes is:

— Önállóak és határozottak. Azt kérték, hogy minden hónapban legyen csapatgyűlés és minden számottevő eseményt ezen a fórumon értékeljünk.

— Teljesítik ezt a kívánságukat?

— Igen. Mi is ugyanazt a célt tűztük magunk elé, amit a gyerekek. Jó közösséget akarunk teremteni!

Bőcs Ferenc
Fotó: Szalay Béla

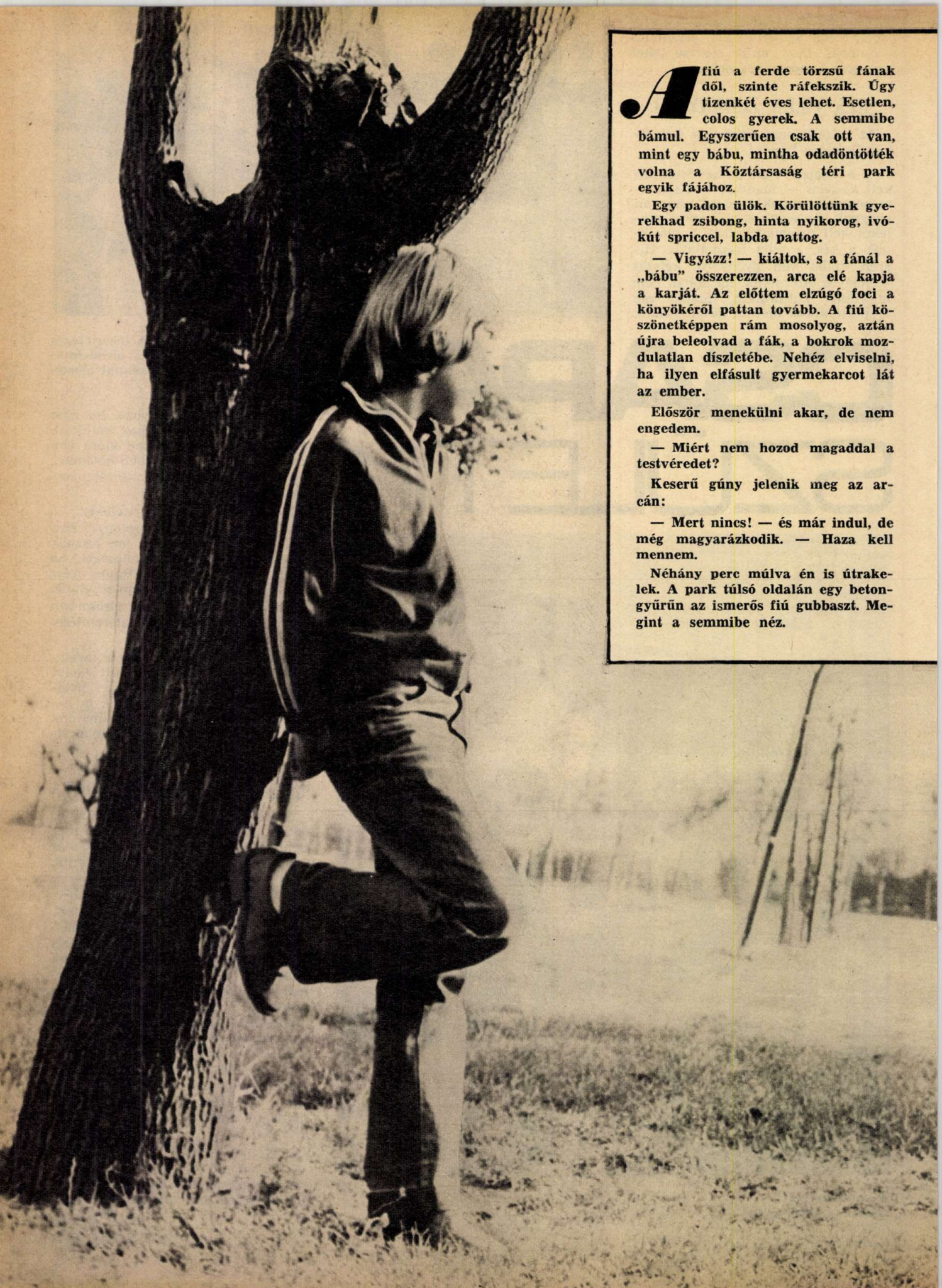

A fiú a ferde törzsű fának dől, szinte ráfekszik. Úgy tizenkét éves lehet. Esetlen, colos gyerek. A semmibe bámul. Egyszerűen csak ott van, mint egy bábu, mintha odadöntötték volna a Köztársaság téri park egyik fájához.

Egy padon ülök. Körülöttünk gyerekhad zsibong, hinta nyikorog, ivókút spriccel, labda pattog.

— Vigyázz! — kiáltok, s a fánál a „bábu" összerezzen, arca elé kapja a karját. Az előttem elzúgó foci a könyökéről pattan tovább. A fiú köszönetképpen rám mosolyog, aztán újra beleolvad a fák, a bokrok mozdulatlan díszletébe. Nehéz elviselni, ha ilyen elfásult gyermekarcot lát az ember.

Először menekülni akar, de nem engedem.

— Miért nem hozod magaddal a testvéredet?

Keserű gúny jelenik meg az arcán:

— Mert nincs! — és már indul, de még magyarázkodik. — Haza kell mennem.

Néhány perc múlva én is útrakelek. A park túlsó oldalán egy betongyűrűn az ismerős fiú gubbaszt. Megint a semmibe néz.

NEM SZERETEM A SÖRT!

— Én vagy három éve estem ki a ringből. Pedig senki sem ütött ki. Esetlen, félős, verni való gyerek voltam. Aztán hallottam Papp Laci esetét. Őt is elpáholták gyerekkorában, ez csinált belőle ökölvívót. Apu egy megveretésem után azt mondta, hogy megérdemlem. Most aztán jó fiú vagyok. Azt hiszem, a többiek a szememből látják, hogy már nem félek. A judo meghozta a barátokat is. Az iskolában eddig nem is tudták, hogy sportolok. Anya barátnője mesélte el a tornatanár néninek, aki levegő után kapkodott: Méghogy a jámbor Juhász Tibi narancssárga öves judós!

Nem akarta azt se hinni, hogy azóta csak egyszer verekedtem. Hazafelé menet Hűvösvölgyben. Két nagy srác erőszakkal meg akart itatni sörrel. De én nem szeretem a sört. Néhány perc múlva belátták...

A CSENDES

— Végképp nem tudom, hogy mit lehet kezdeni egy ilyen gyerekkel! Ha odateszed, ott marad — dühöngött az apja.

Egy vasárnap minden megváltozott. Annak már két éve. Azóta Sámik Gyula szombat délután rendberakja a felszerelést, és vasárnap hajnalban barátaival már a csepeli Francia-öbölben várja a haljárást. Országos engedélye van. Ezen a nyáron Balatonföldváron kifogta első igazi nagy halát, a 6,5 kilós csukát. Ötvennégyen ettek belőle. Az iskolában természetesen csak a fotót mutathatta meg az irigykedő fiúknak, és persze csodálatos felszerelését. Eddig ötezer forintot költött rá. Egy bánata mégis maradt: a papa csak enni szereti a halat, pecázni nem megy vele.

A DOKTOR

Akkor azt mondta: „Pest kormos füstjétől nehéz a szívem". Ma már tudja, hogy a Pécs-környéki erdők, a barátok maradtak oda. Az első reménysugarat egy kis teknősbéka hozta, „aki" hamarosan szintén beteg lett. Hosszú tudományos kutatás után a fiú bebizonyította, hogy a teknős mészhiányban szenved, és ezt semmilyen tápkeverékkel nem lehet a lakásban gyógyítani. Vonatra ültek, s Nyársapátiba utaztak a rokonokhoz. Ott a teknősnek gazdája, Buk Robinak barátja akadt. És soksok védence: egy egész állatgazdaság!

Robit elhagyta az unalom. Hétközben a szakkönyveivel és négy háziállatával — az aranyhörcsögökkel — foglalkozik. Szombaton: irány a tanya!

— Engem szeretnek az állatok — mondta. Pesti barátaimat is kutyáiknak köszönhetem. Már tudom, hogy állatokat fogok gyógyítani vagy gondozni, egész életemben.

CSALÁSSAL KEZDŐDÖTT

Minden bűvész csal, de mi nem tudjuk utána csinálni. Krasztev Pétert Rodolfó bűvölte el, Fehér Gábort Krasztev Péter, ők ketten pedig elbűvölték a költői lelkületű Kövesdi Pétert. Így talált egymásra a három jó barát. Azóta egyik se unatkozik, egyik se magányos. A bűvésznek és bűvészinasának mindig van nézőközönsége, Péter új verseinek, és kisregényeinek pedig hallgatósága.

Hat-nyolc éves korodban még mindenki a barátod. Aztán egyszer csak „igazi barátot" kezdesz keresni. Legtöbb gyereknél ilyenkor történik a baj, mert igényei nem ismernek határt, önmagát sem tudja helyesen megítélni. Nincsenek égbekiáltó hibái, mégis magára marad.

Akikről itt írtam, már megtalálták barátaikat, mert magukban keresték azt az apróságot, ami összehozhatja őket másokkal, legyen az horgászbot, kutya, sport, vagy könyv.

*

Te fiú, ott a Köztársaság téri görbe fa mellett! Látod, nekem is csak a villamoson jutott eszembe, hogy egyik edző barátom az Egyesült Izzó úttörőkosaras csapatába éppen ilyen nyakigláb gyerekeket keres, mint te vagy!

Gebri Antal

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

AZ ÚTTÖRŐVEZETŐK VII. ORSZÁGOS KONFERENCIÁJÁT 1979 áprilisában rendezik meg. A nagy eseményt az ország 3500 úttörőcsapatában, valamint a járásokban, városokban, kerületekben, majd a megyékben végzett számvetés előzi meg; ez év decemberétől három hónapon át több ezer úttörővezető vitatja meg pártunk gyermekszervezetének az utóbbi 3 esztendőben végzett munkáját, s véleményt alkotnak a további feladatokról.

*

ÚJ OTTHONT KAPNAK Budapesten az erzsébetvárosi fiatalok. Az Almási téren megkezdték az úttörő- és ifjúsági ház építését. Az 1200 négyzetméter alapterületű telken létesülő intézményben tornaterem és úszómedence is lesz. A legfelső emeletet tetőkert és játszórész teszi érdekessé.

*

AZ EGÉSZ VÁROS ÖSSZEFOGOTT A GYEREKEKÉRT. Orosháza 42 üzemének, szövetkezetének, intézményének dolgozói tervezték és építették fel a nemrégen átadott nyolctantermes új iskolát. A 15 milliós beruházási költségek mintegy egyharmadát fedezték társadalmi munkával és anyagi hozzájárulással.

*

DOBBAN A FÖLD címmel összeállítást ad ki a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár — a Magyar Úttörők Szövetsége budapesti elnökségével közösen — az 1918—19-es magyar történelmi események hatvanadik évfordulójának méltó megünnepléséhez. A kiadvány a gyermekkönyvtárakban megtalálható dokumentumokat, verseket, regényeket, elbeszéléseket, irodalmi műsorokat ajánlja az olvasóknak.

Ezek nem könnyű lépcsőfokok, s ráadásul liftet sem lehet használni helyettük. (A Swiat Mlodich c. testvérlapunkból)

ITT A MESEKERT!

Egy héten át a gyermekeké volt Nyírtelken a klubkönyvtár. A Szabolcs-Szatmár megyei község óvodásai, kisdobosai, úttörői kedvükre válogathattak a programok között. Nagy sikere volt többek között a nyíregyházi Mesekert Bábszínháznak. Színes kiállítást rendeztek két helyiségben, ahol népszerű mesefigurák: Petruska, az okos kiskacsa, a kismalac és társai várták a gyerekeket.

Megcsodálhatták az országjáró bábszínház életét megörökítő fotókat, plakátokat és találkozhattak a színészekkel is. Talán akkor volt igazán emelkedett a hangulat, amikor megkezdődött a kollektív bábkészítés. Bárdi Margit, a Mesekert Bábszínház vezetője nagy kosár krepp-papírral, ragasztóval és más kellékkel lepte meg a gyerekeket, hogy segítsen az ügyes kezeknek fantázia-bábukat készíteni.

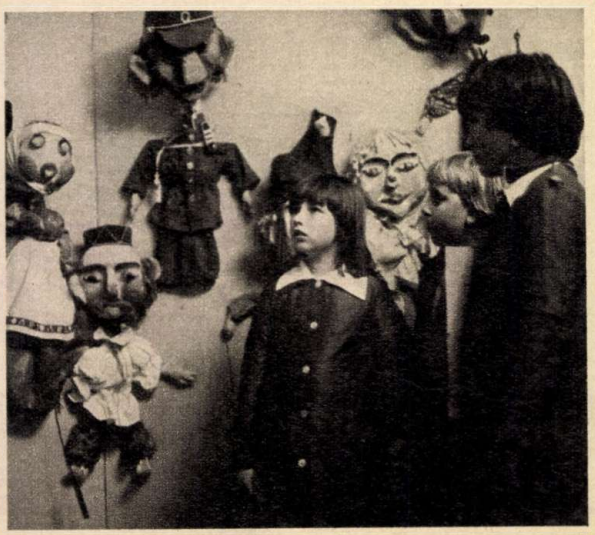

KORONA PÓDIUM

INDUL A VONAT...

— A Korona Pódium új műsora utazást ígér. Mikor indulnak, és hova juthatnak el azok, akik „felszállnak" erre a vonatra? — kérdeztük Mikes Lilla Jászai-díjas előadóművésztől.

— November 12-én, vasárnap délelőtt fél tízkor indulunk a gyermekek nemzetközi éve felé.

— Ki lesz a mozdonyvezető?

— A mozdonyvezető én leszek, segítőim pedig olyan felnőtt művészek, akik nemcsak új dalokat, verseket, táncmozdulatokat mutatnak be, hanem felfedeznek új tehetségeket is. Táncolni szerető gyermekutasainkat Kun Zsuzsa Kossuth-díjas balettművész, a zeneszerzőket Csányi László és Botka Valéria Liszt-díjas karnagy várja, a versírók nálam jelentkezzenek.

— S akik jelentkeztek?

— Ha jónak tartjuk azt, amit bemutattak, szerepelhetnek a műsorban. És kérjük, hogy figyeljék a Korona Pódium további műsorát is, hiszen ezután rendszeresen együtt „utazhatnak" velünk.

A Korona Pódium címe: Budapest I., Dísz tér 6. — 1014

HELVÉCIAI AJÁNDÉK

Sok-sok társadalmi munkával valóságos gyermekparadicsomot építettek a felnőttek a helvéciai művelődési ház melletti téren. A minden játszótéren megtalálható homokozókon és játékokon kívül figyelőállást, drótkötélpályát, sőt egy tizennyolc méter hosszú óriás csúszdát is kaptak a gyerekek. A tervek szerint jövőre még libegőt is építenek nekik. A hatalmas munkát az állami gazdaság és a tsz dolgozói, meg a községi KISZ-alapszervezet tagjai végezték.

ZSIBONGÓ

ÉRMEK, TRÓFEÁK

A régmúlt időket sárguló papírok, megfakult képek őrzik. Az utolsó három évtized emlékeit érmek, serlegek, és egyéb trófeák, valamint jól ismert olimpiai bajnokok fotói idézik. Óriási falitáblák hirdetik, hogy a különböző olimpiákon hány arany-, ezüst- és bronzérem tanúskodik magyar sikerekről. És egy kis ízelítőt is kapunk — emblémák, jelvények alapján — az 1980-as moszkvai olimpia előkészületeiről.

Aki teheti, látogasson el a Testnevelési és Sportmúzeumba (Budapest, XIV., Dózsa György út 3.)

BUNKÓ ÉS A KAPUTELEFON

Késő ősz volt, délelőtt tizenegy óra. A buszra vártam, ami ilyenkor nagyon ritkán közlekedik. A széles járdákon sehol egy lélek, csupán egy távolabbi ház kapubejáratának a vaskorlátján ült egy tizenkét év körüli fiú. Haja vörös gubanc, hosszú lábát unottan lóbálja.

Nem jön a busz. Amikor legközelebb odanéztem, a vörös már a szomszéd kapu alatt állt. Jobbra, balra kémlelt, aztán tenyerét rányomta a kaputelefon gombjaira. Megvárta az első visszajelzést, azzal berohant a szemben levő kis erdőbe, és az építkezéskor ottfelejtett betongyűrűk egyikébe bebújt. Az emeleteken erkélyajtók, ablakok nyíltak meg, idős emberek hajoltak ki, s amikor rájöttek, hogy valamennyien durva tréfa áldozatai lettek, elkezdték szidni a kegyetlen, neveletlen, mai gyerekeket.

A tettes a betongyűrűben kuncogott. Közben társam érkezett, már ketten vártunk a buszra. Jókötésű erős fiú, nagy sporttáskát cipelt. Az ablakokban tomboló vihar lassan elült. A vörös kimászott a betongyűrűből, átment a kis erdőn és eloldalgott egy másik háztömb felé.

— Ismered? — fordultam a mellettem álló gyerekhez.

— Persze. A Bunkó.

Elmeséltem neki, hogy mit láttam és hallottam. A fiú nagyon zavarba jött, szégyenkezve magyarázott.

— Az iskolában is mindig ilyen hülyeségeket csinál, ezért neveztük el Bunkónak.

A mai gyerekeket szidják a felnőttek, pedig a „bunkókat" ők is megvetik.

G. A.

BAJ VAN A SZEMMÉRTÉKKEL

Gyermekkoromban egy kis cipészműhely volt a szomszédunkban. Pista bácsi a szakadt cipők javítómestere a nyitott műhelyajtóból mindent látott, ami az utcán és az udvarunkban történt.

— Baj van a szemmértékkel — ismételgette, ha a lehetetlent kíséreltük meg: kinőtt cipőnket vittük tágítani.

Pista bácsi gyakran eszembe jut. Különösen tanév elején, de később is, amikor a nylon borítókba próbálom „öltöztetni" a füzeteket. Nem megy! Kockás, vagy vonalas, szürke, lila, vagy sötétkék, csak azért sem akar belebújni a borítóba! Pedig szabványosak. Mármint a füzetek.

— Valami baj van a szemmértékkel — utánozgatom Pista bácsit, miközben a borítókat próbálgatom. Hej, de kár, hogy az öreg nem találkozott ezekkel a modern nylonborító tervezőkkel, készítőkkel! Lett volna mire tanítania őket.

Pista bácsi ugyanis kontár munkát nem tűrt, nem adott ki rosszat a kezéből. **O. J.**

SZOLIDARITÁSI ROCKFESZTIVÁL

Szabadságot a palesztin népeknek, függetlenséget Zimbabwének, Namíbiának! Ezzel a jelmondattal rendezte meg a KISZ Budapesti Bizottsága és a Magyar Szolidaritási Bizottság a szolidaritási rockfesztivált. A kőbányai vásárvárosban egymillió forint gyűlt össze.

SZÁZSZOR TUDTAK BÁTRAK LENNI...

1918. november 24, vasárnap délután Budán, a Városmajor utca 42. számú nagy bérház egyik kis lakása, Kelen Józseféké, történelmi esemény színhelye volt. Újkori történelmünk egyik legjelentősebb, jövőt formáló eseményéé. Megalakult a Kommunisták Magyarországi Pártja. Kint az utcákon, városokban és falvakban egyaránt az őszirózsás forradalom győzelme lelkesítette az embereket. A gyűlölt Habsburgokat kiűzték az országból és november 16-án kikiáltották a köztársaságot. Azok az emberek, akik a Városmajor utcai lakásban összegyűltek, sokkal, de sokkal többet akartak ennél. Érezték, hogy rövidesen elérkezik a pillanat, amikor végre a nép veheti kezébe sorsa irányítását. Követhetjük Oroszország népeinek a példáját. E pillanat elérkezését gyorsítani lehet és kell is, de ehhez olyan összekovácsolódott csapatra van szükség, amely meg tudja mutatni a jövőbe vezető utat. Ezért született meg a KMP.

Százezrével jöttek haza a frontról a katonák, és cselekedni akartak

Kun Béla, a bátor forradalmár arról beszélt a munkásgyűléseken, hogy a magyar népnek is kezébe kell venni a hatalmat, úgy ahogy Oroszországban

„Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharvertek."

(Ady Endre)

Történelmi pillanatot őriznek e falak. E bérház egyik lakásában alakult meg a KMP

Rövidesen megjelent a Vörös Újság, a KMP lapja. Terjesztői között sok ifjúmunkás is volt

Gyűlés egy gyár udvarán. A szónok arra biztatja a dolgozókat: harcoljanak azért, hogy munkásellenőrzés alá kerüljön az üzem

SZÁZSZOR TUDTAK BÁTRAK LENNI...

Egy másik történelmi jelentőségű ház. Visegrádi utca 15. Itt tevékenykedett a KMP országos vezetősége a megalakulást követő hónapokban

1918 KMP 1978

Kun Béla

Chlepkó Ede

Fiedler Rezső

Hirossik János

Jancsik Ferenc

Korvin Ottó

László Jenő

Mikulik József

Pór Ernő

Rabinovits József

Rudas László

Seidler Ernő

Szántó Béla

Vágó Béla

Vántus Károly

A Kommunisták Magyarországi Pártja első vezetői.
Nevük bekerült a történelemkönyvekbe.
Tettüket szívébe zárta a nép

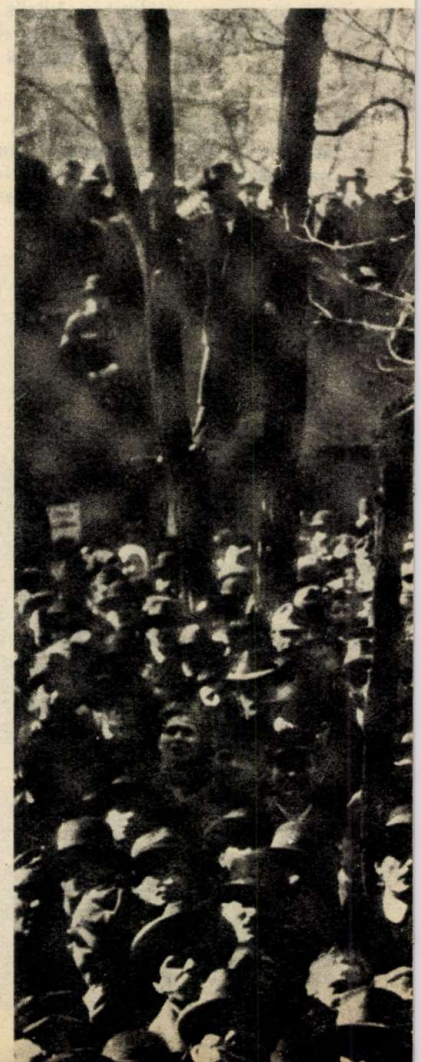

„Munkások, katonák, parasztok megindultak, mint a hegyomlás. Lenin szaván. A bolsevikok szaván.

(Komját Aladár)

Ez már egy későbbi történelmi jelentőségű esemény. 1919-ben a magyar kommunisták vezetői már az Országház üléstermében tanácskoztak

A legkiválóbb képzőművészek közül nagyon sokan a társadalmi haladás ügye mellé álltak. Szántó Lajos plakátja.

Az egyszerű emberek bátran kiálltak a kommunisták mellett akkor is, amikor bizony sokan nem jó szemmel nézték a munkájukat.

8.

GERŐ JÁNOS:

EGY NYOMOZÁS TÖRTÉNETE

A régészek honfoglalás-kori település maradványaira bukkantak a kis falu határában. Még az ősz beállta előtt szeretnék feltárni a múlt nagy kincsét, de nem kapnak segédmunkást az ásatáshoz. Bihari Gyula régész professzor elfogadja a gyerekek segítségét, akik nagyon boldogok, hiszen az ásatás izgalmas kalandot ígért. Pedig még nem is sejtik, hogy egy ember a faluból, velük egy időben, egyéni akcióba kezd, barbár módon túrja szét a lelőhelyet és eltulajdonítja az ott talált kincset.

Mint egy krimi... Folytatódik a történet. Itt az ősz, szétszélednek a kincskeresők, vajon mi lesz az ellopott aranytárgyakkal? Egyelőre a tolvajtól is elloptak.

Csikesz Zsolt az utóbbi időben nem lelte helyét a világban. Az iskolában még csak felelgetett, ha felszólították, nem jelesre ugyan, ámbár nem is „dinnye" módon, de ezen túl szinte semmi használt nem lehetett venni. Otthon azelőtt se segített túlságosan sokat — emiatt voltak bajok —, legfeljebb a galambjait etette, mostanában még azt is elhanyagolta. Sőt, amire azelőtt álmában se mert gondolni: Kormosnak két napig nem vitt eleséget. Csak járt-kelt a világban, mint egy álomkóros.

Most este is a telepet járta, szellőztette a fejét, és közben Gizire gondolt.

Beállt egy fa alá, hátát a fa törzsének vetette. Nézte a lassan kiürülő telepet, és hallgatott, nem moccant. Nem akaródzott hazamenni. És ha hihetetlenül hangzik is, most ez volt a szerencséje. A vele szemközti járdán sietve, de rendkívül óvatosan közeledett valaki. Mintha Béla lenne, az unokabátyja. Tétovázott, megszólítsa vagy sem, de igazság szerint ehhez nem volt bátorsága. Béla megfenyegette a múltkor, hogy nyakonveri, s amilyen gyorsan jár a keze, itt a sötétben talán kitelne tőle.

Özvegy Kenyeresnéhez, Hadházi Margit nénihez igyekezett. Legalábbis azelőtt a ház előtt állt meg. Itt lakik az öreg Peszéri. Mit akarhat tőle? Tisztán hallotta azt is, hogy Béla kaparászik a zárnál. Nem kopog, nem ver zajt, sőt nagyon ügyel a neszezésre. Amikor pedig meglátta a hátsó szobában felvillanni a zseblámpa gyenge fényét, egy pillanatra sem maradt kétséges előtte: az unokabátyja tolvajlásra adta a fejét.

Most mi legyen? Lármázza fel a telepet, vagy várjon? Ha értesíti az embereket, soha nem lesz Béla előtt megállása. Ha meg hagyja, akkor bűnpártoló lesz...

Saját szemével látta bemenni, tehát feljelenteni később is ráér. Azt kellene inkább megtudni, mit csinál odabent.

Hanem itt már véget ért a bátorsága. Nem mert az ablakig elmerészkedni. Elég, ha megcsikordul az utcaajtó, vagy megroppan egy kavics, neki már vége van. Többet ésszel... várni kell. Szinte belelapult a kerítés végibe, még a szuszogását is visszafogta.

Jött is a tolvaj, hamarosan. Az ajtót bezárta maga után, mint akinek kulcsa van, s az utcaajtón a vasat ráfordította. Zsolt meresztette a szemét, hogy szinte belefájdult. Nem mert előjönni rejtekhelyéről, csak azt akarta felismerni, Béla hozott-e magával valami tárgyat Peszéritől. Nagyon távolról vetődött ide egy tíz méter magas „ostornyél" fénye, de ez is elég volt ahhoz, hogy megállapítsa: szorongat a kezében valamit. Sokért nem adta volna, ha közelebb lehet, ha csak egy pillanatra megnézheti, miért szánta rá magát Béla a betörésre. Nem vitás, egy cseppet sem, komoly titok nyomára bukkant.

Megvárta, amíg az unokabátyja jól elhaladt, csak aztán merészkedett elő. Azt se tudta, mit csináljon hirtelen, míg végül is egy gyors elhatározással Mester Bálinték házát célozta meg. Nem telt bele három perc, már hadarta Bálintnak az utcaajtóban:

— Vigyázzunk, ne halljanak! Senki rajtunk kívül! Most láttam Bélát, betört Peszéri Károlyhoz. Érted ezt? Akinek csak tetűje van, attól lopott el egy csomagot. Mit képzelsz, milyen értéknek kell annak lenni, ha erre rászánta magát!

— Szóljunk a rendőrnek.

— Erre gondoltam én is. Csak érted, mégis az unokatestvérem. Mi lenne, ha neki szólnék előbb, amíg még börtönbe nem kerül?

— De ne egyedül, arra vigyázz!

— Majd hívom az aput!

— Adja vissza a jelenlétében.

— De mit?

— Hát, te láttad. Amit ellopott.

— Te! Peszéri Károly nem áshatott ki titokban aranypénzeket?

— Arról tudott volna Béla?

— Fogalmam sincs. Csak feltevés.

— Értesítjük Gyula bácsit?

— Külföldön van.

— Gyöngyvért?

— Még várjunk! Holnap beszélünk Tamással is... Meg Gizivel.

— Gizivel, minek?

— Ő is mondhat okosat. Nem?

— Hát... talán.

— Akkor rendben! S addig csend...

Mégsem lett csend, mert amint hazaért, édesapja vallatóra fogta:

— Hová rohangálsz te, mint egy eszeveszett? Nem tetszel nekem mostanában.

Zsolt egy pillantás alatt felmérte a helyzetet. Ez a beszélgetés messzire vezetne, itt neki kell cselekedni. Elszánta magát, egyből kivágta:

— Éppen erről akartam szólni. Tessék nekem segíteni...

— Miben segíthetek? A pulinak vigyek enni helyetted?

— Komoly dologban. Mondhatnám: börtön, vagy szabadság!

Édesapja abbahagyva a tréfálkozást, biztatta:

— Ki vele!

— Béláról van szó.

Elég sok idő eltelt, amíg az idős Csikesz Zsolt azt mondta:

— Kerülöm őket, éppen Béla miatt. Már rég szakmunkás lehetne nálunk a műhelyben, négyezer forintot is megkereshetne, ha Manyi nénéd nem akarna mindenáron orvost faragni belőle.

— Valami nagy disznóságba keveredett.

— Ezt te honnan tudod?

— Lopott! Láttam betörni...

Nagy csend lett erre a bejelentésre. Édesanyja hosszú szünet után szólalt meg:

— Zsolt, ez nem ásatás, ezt bizonyítani kell, még apád előtt is.

Édesapja szintén hitetlenkedve nézett rá, és tagadólag rázta a fejét:

— Nagy széltoló, de azt nem hiszem el, hogy ilyesmire vetemedik.

Mély lélegzetet vett, szinte egyszuszra elmondta, mit látott, szülei meg hallgatták. Olyan élethűen adott elő minden mozzanatot, hogy kétségük se volt: a fiú nem fantáziál.

— Nem tudom, mi oka lehetett rá. Mindenesetre reggel odamegyünk egyenesen — jelentette ki édesapja dühösen.

Édesanyjának is akadt megjegyezni valója:

— Csak valami szamárságot ne csináljon addig.

— Reggelig? Ha már ezt az őrültséget elkövette? — kérdezte az édesapja, és felelt is magának: — Álmatlan éjszakája lesz, az biztos. De újabb gazemberséget aligha fog elkövetni.

(Folytatjuk)

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

Megjelent a PP MAGAZIN!

– A csábító csatorna
– Araszonként a csúcsokra
– Salut Budapest, szervusz Párizs
– Kiáltás a tengeren
– Bolondos cirkusz
– Forgó állatkert
– Olimpia a holdon
– Pif és a nagy tigris-kán
– Verne, 64 különleges utazás.

VÁSÁROLD MEG A 80 OLDALAS PP MAGAZINT!

ÁRA: 25,– Ft

Kapható az iskolában és az utcai hírlapárusoknál.

Ti vagytok!

– kalandjainkról a Pajtás-Pif magazinban olvashattok

VÁROS A TENGEREN

Az Aranyhomok nem hiába világhírű — a gyönyörű napsütés, a festői rétek, a vendégmarasztaló meleg tenger, a sok kényelmes szálloda és a pompás kiszolgálás évente sok ezer turistát vonz Bulgária fekete-tengeri partvidékére. És Bulgária nagy szeretettel fogadja külföldi vendégeit, figyelmességgel veszi körül őket, hogy az Aranyhomokon töltött napok sokáig emlékezetesek legyenek számukra.

De az üdülőtelepek egy keskeny part menti sávon helyezkednek el, s nyáron a szabadságok idején, már gyakran túltelítődnek. Az ide kívánkozók száma nem kevés!! Mit tehetünk? A régiek mellett még egy sávon szállodákat építeni veszélyes lenne, hiszen a túlzott városiasodás előbb-utóbb felborítaná az Aranyhomok természeti egyensúlyát, bioszféráját, és ez a nagyszerű tenger menti üdülőzóna tipikus XX. századi várossá változna, satnya terecskékkel, szennyes, zavaros vizű, gyötrelmes strandokkal. Természetesen a lakónegyedeket át lehetne „telepíteni" a szárazföld belsejébe, messze a tengertől, de hát akkor eltűnik a tenger varázsa.

Az Aranyhomok jövőjét tanulmányozva, Blagos Atanaszov kollégámmal rengeteg variációt vizsgáltunk meg, s végül is egy meglepő megoldásnál kötöttünk ki. Ha egyszer a szállodáknak, a sport- és művelődési központoknak nincs hely a szárazföldön, akkor a tengeren legyen helyük. Hogy ez szokatlan megoldás? Éppen ellenkezőleg, hiszen az ember régóta épít a tengerre különböző építményeket. Könnyű példát találni: Rio de Janeiróban megépítettek egy 14 km hosszú hidat az öböl felett, a Kaspi-tenger kőolajrakodójának egy csaknem 250 km hosszú cölöphidat is. A japánok Osakában, az EXPO—75-ön bemutattak egy Aquapolist — vízivárost —, mint a jövő egyik mesterséges szigetvárosát. Ezért a cölöphidak és az aquapolisok építésének gyakorlati tapasztalatai alapján tervünket — mely szerint Bulgária partjainál tengeri telepet építünk — megalapozottnak tekintjük.

Mindenekelőtt gondosan tanulmányoztuk a partvidéket. Így arra az eredményre jutottunk, hogy elgondolásunk legjobban a burgaszi és a várnai öbölben valósítható meg. A Fekete-tenger mélysége itt nem haladja meg a 20—25 métert, és ami a fő dolog, ezeken a partokon régóta vannak üdülőtelepek.

Tudnunk kell, hogy tervünk megvalósítása hosszú időt, 40—50 évet, és óriási anyagi befektetést igényel. Az építkezést három fázisra javasoljuk osztani.

Először 1980—1990-ig egy hidat kell építenünk a burgaszi öbölben Pomorja és Csernomorec között. Ezek 11 kilométerre fekszenek egymástól. Itt húzódik majd a tengeri város első sora — egy óriási cölöphíd, melyen lakóépületek és közlekedési útvonalak lesznek. Erről rövid „elágazások" indulnak oldalra. Rajtuk, éppúgy, mint a „főutcán" szállodák, kulturális és ellátó intézmények épülnek. Ezeknek a „zsákutcáknak" az alapjait a széltől és a hullámoktól pontonépítmények védik, melyekben sétahajóállomások, jacht-klubok stb. működhetnek. Még lentebb, már a vízszint alatt haltenyésztő telepeket, békaemberbázisokat helyezhetnek el. A növénnyel beültetett háztetőkön és a tenger melletti kis tereken megjelennek a híres aranyhomokos strandok. No és itt igazán megvalósulhat a „lusta" üdülésről az aktív üdülésre való áttérés —, hiszen itt stadionok, különböző kulturális intézmények válnak a szállodasor elmaradhatatlan részeivé.

Ez a 100 ezer emberre tervezett gigantikus beruházás 1990-re átszeli a burgaszi öblöt, összekötve partjait a legrövidebb közlekedési útvonallal. A Várnába, vagy a nyílt tengerre induló hajók útját sem zavarja. A mélyvízi hajóutak fölé a mi „lakóhidunk" 60—70 méterre emelkedik, s ez bőségesen elegendő a nagy óceánjárók átbocsátására. Egyébként a tengeri városba lehet telepíteni Várna új kikötőjét. A déli végéhez könnyen csatlakoztathatók kikötők és szárazdokkok, melyekben a következő 5 éves tervben előrejelzett 200—300 ezer tonnás szuperhajók építése és karbantartása is lehetséges.

Tervünk viszont túllépi a sport és a turizmus kereteit, ami a realizálásával kapcsolatos befektetéseket is igazolja, hiszen állíthatjuk, hogy a terv a technika mai színvonalán is megvalósítható.

Ezzel az óriási építkezés első szakasza befejeződne. Most 1995-ig minden erőt és eszközt a várnai öbölbe kell összpontosítanunk, ahol az aquapolis egy szerényebb sora épül meg. Ekkor Kavarna város és a Kamcsija folyó torkolata között egy 50—60 km-es ív épül. Ez az építmény benyúlik a nyílt tengerre 15—20 kilométernyit. Lakóházai több mint 500 ezer ember számára készülnek.

Mi természetesen nem vitatjuk, hogy a második szakaszra a technikai nehézségek is megnőnek, de vajon a technika a mi századunk végén nem élt-e át jelentős minőségi változást — nyilván új anyagok jelennek majd meg, s a technológia is a bionika (az élet technikai vizsgálati) elveire alapul majd. Mi például úgy számoljuk, hogy a hídkonstrukció építésének második időszakában speciálisan erre a célra épített, magas mechanikai színvonalon működő hajóüzemek dolgoznak majd. Lehetséges, hogy a jövő mérnökeinek a szemében napjaink legmerészebb tervei is már vízözön előttinek tűnnek...

Az építkezés harmadik szakaszának a végére, 2020—2030-ra hatalmas úszó és helyhez kötött hídvárosok nyúlnak be a nyílt tengerre, melyeknek elmozdítható „kerületei" egy egységes egésszé egyesülhetnek, vagy a lakosság kívánsága szerint bármilyen állomáshelyre úszhatnak. Természetes, hogy olyan technikával szerelik majd fel ezeket, amit ma még csak a tudományos fantaszták képzelnek el...

Nem hunyunk szemet afölött, hogy a szigetvárosok és hídvárosok létrehozása a nyílt tengeren — nem könnyű dolog. De hiszen nem szabad számításon kívül hagynunk azt a gazdasági hatást, amit a turizmus, a halászat és az új kikötők lehetősége gyakorol Bulgária fekete-tengeri partvidékére, és azt a szerepet, amelyet ezek a városok játszanak a természet megmentésében.

Igaz, a specialistáknak még gondosan tanulmányozniuk kell azokat a következményeket, amelyek abból erednek, hogy az ember egy számára új, tengeri környezetbe tömegesen behatol. E hatások megismerése feltétlenül szükséges, és nemcsak azért, hogy a tengerfenékről ásványkincseket nyerhessünk, és víz alatti telepeket építhessünk.

A mesterséges városok megvalósíthatóvá teszik az emberiség régi álmát — úgy élni a tengerben is, mint a földön. Nem hiába él épp oly régóta Iktiander legendája, mint Ikaroszé.

Kamen Sipkov építész
(A Technika Mologyozsi nyomán)

A BURGASZI ÖBÖL HÍDEGYÜTTESÉNEK TERVE

Jelmagyarázat a rajzokhoz: 1. Szófia, 2. Burgasz, 3. Ellenőrző számítóközpont, 4. Pomorie, 5. Lakó-fürdő részleg, 6. Társadalmi központ, 7. Társadalmi központ, 8. Víz alatti központ, 9. Burgaszi kikötő, 10. Halászati kikötő (balra!), 11. Tengeri kikötő, a kikötő irányítóközpontja, 12. Burgasz, 13. Csernomorec.

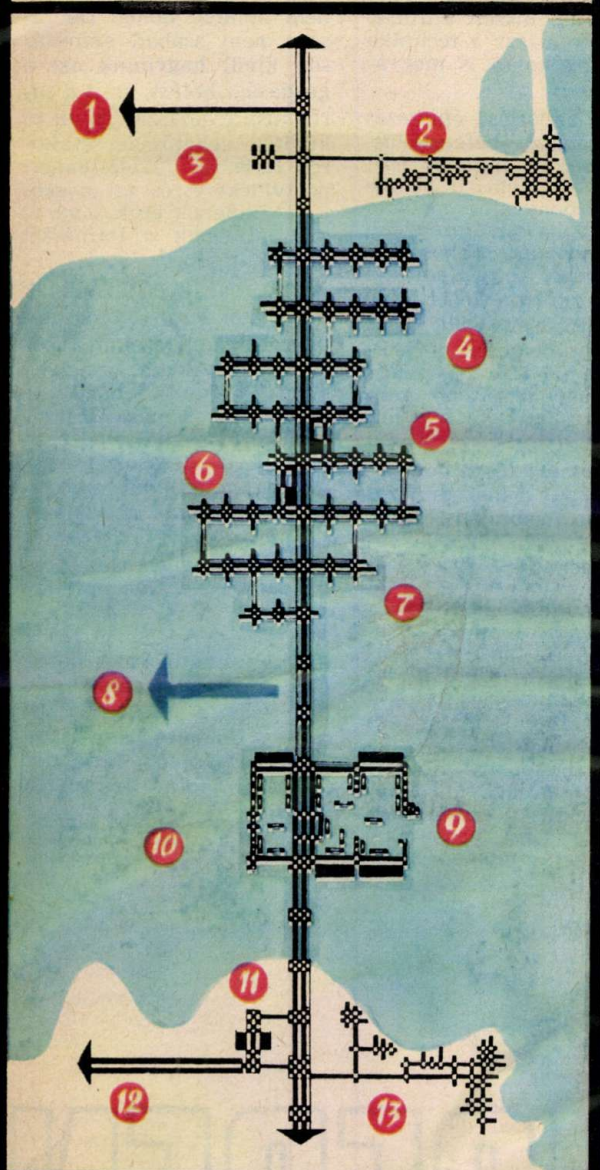

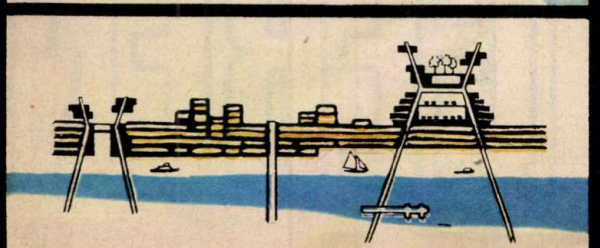

MUTATÓ BARÁT

cegtől 948-ban hallotta, létezik összeköttetés a türkökkel, ahogy akkor a magyarokat nevezték. „Küldötteik mindmostanáig meglátogatják a keleti türköket, akik a Perzsiával közeli vidéken laknak, és gyakran hoznak tőlük választ ezeknek." Idővel ez a kapcsolat lazult, de létesítését 1150-ben Abu Hamid arab utazó megerősítette.

A Magyarországon tevékenykedő Domonkos-rendi szerzetesek többször kísérleteztek a kapcsolatteremtéssel. Nem titkolták, hogy céljuk: megtéríteni a távoli pogány magyarokat, de szándékaik ötvöződtek az őshazában maradt rokonok körülményeinek megismerésével. A bolognai egyetem jogtanára, a magyarországi Pál barát néhány társával még a kunok térítésére indult, később azonban eljutottak a Kaukázusig, ahol a krónika szerint magyarokra bukkantak.

„Vándorolva eljutottak a Nagy Tengerig (Fekete-tenger), Örményországban (Armeniában) keleti magyarokra találtak. Ezek az örmény király alattvalói voltak. Arménia királya tovább küldte őket a keresett magyar néphez, majd tőlük egyenesen a Nagy Tengerhez siettek. Ezen átkelve Konstantinápolyba jutottak. Onnan hajóval akartak elérni Kaffába, de a hullámoktól elöntve, hajótörésben sokadmagukkal elpusztultak."

Akadt tehát előzménye annak a vállalkozásnak, amely később megérlelte gyümölcsét. A Gesta Ungarorumban bukkantak rá a barátok, hogy van egy másik, régibb Magyarország is... Kiküldtek négy vállalkozót, hogy keressék meg őket, akárhol találnak is rájuk. A régiek írásaiból tudták, hogy keletre vannak, de hogy hol lehetnek, nem is sejtették.

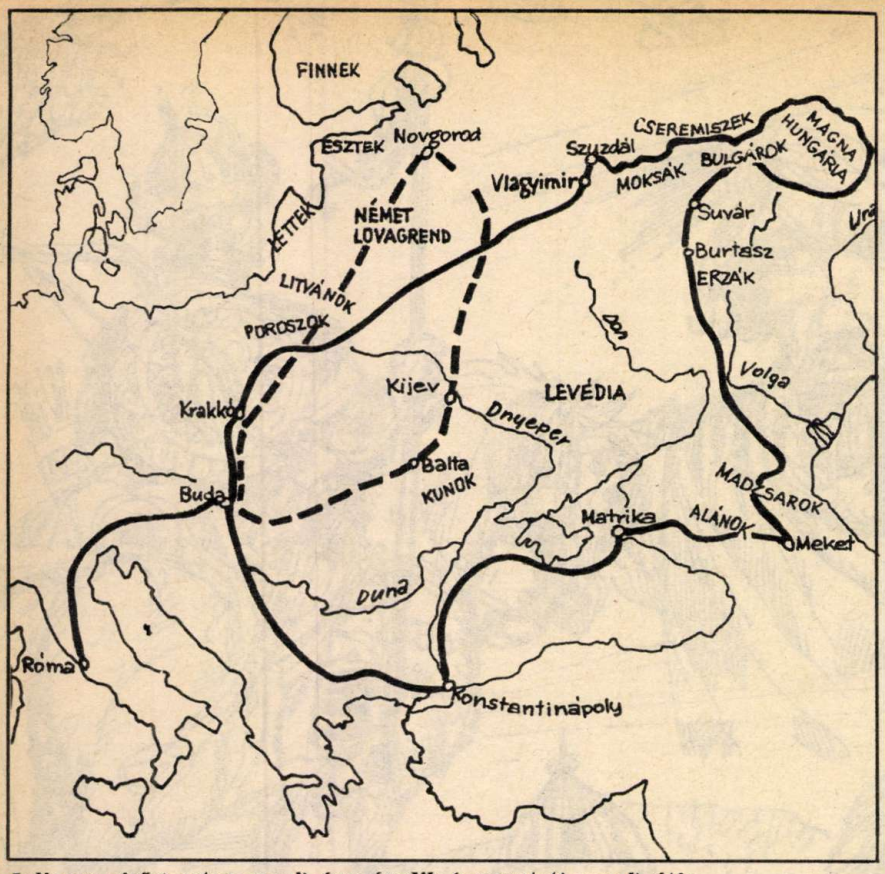

Julianus első (vastag vonal) és második (szaggatott vonal) útja

Ennek az útnak a vezéralakja az a Julianus barát volt, aki kereskedőnek álcázta magát és hosszúra növesztett hajjal, 1235 tavaszán indult el társaival. A vállalkozókat IV. Béla király ellátta jó tanáccsal és némi pénzzel, de többet nem tehetett érdekükben. Mai szemmel nézve meghökkentően kacskaringósnak tűnik a barátok útja, hiszen nagy kerülővel mentek, de az akkori viszonyokat figyelembe véve ez látszott a legmegfelelőbbnek. Bulgárián át Konstantinápolyba érkeztek, ott hajón átkeltek a Fekete-tengeren és temérdek megpróbáltatással, éhezéssel kellett megküzdeniük.

Lovaikat eladták, de ez sem segített nyomorúságukon. Ám a maroknyi elszánt ember a kitűzött cél fontosságát akkorának tartotta, hogy elhatározta: a négy szerzetes közül kettő eladja magát a rabszolgapiacon. De még ez a döbbenetes terv sem sikerült! Olyan leromlott állapotban voltak, hogy senkinek sem kellettek a csont-bőr emberek. Végül úgy határoztak, hogy két társuk nem folytatja az utat, hazatér. Az eltávozott két társról később semmi hír sem érkezett...

A Kaukázus lábánál a kis törzsek már a mongol támadások hírére húzódtak fel a biztonságosabbnak vélt sziklák közé. Julianus itt találkozott először azzal a hírrel, hogy egy mindent elsöprő erejű, nagy létszámú lovas sereg hömpölyög keletről nyugat felé és senki nem tud nekik ellenállni.

A két ember, hosszas tétlenség után egy karavánhoz csatlakozott. Sajnos azonban, a nélkülözésekbe Gellért barát belehalt. Ezután Julianus elszegődött szolgának és tovább vándorolt a Káma folyó torkolatvidéke felé.

Egy városba érve összetalálkozott egy asszonnyal, aki legnagyobb meglepetésére magyarul beszélt. Elképzelhetjük Julianus örömét, különösen, amikor megtudta, hogy lóháton két napi járóföldre az Etil (Volga) folyó közelében megtalálhatja a régen keresett magyarokat. Ettől az időtől kezdve megszűnt a megpróbáltatás, mert Julianust egyik falu a másiknak adta tovább. Mindenütt szeretettel fogadták a messziről jött rokont.

A bátor utazó öröme azonban nem tartott sokáig! Találkozott ugyanis a mongol kán követével, aki perzsául, oroszul, sőt magyarul is tudott. Tőle hallotta, hogy a mongolok rövidesen nagy erővel indulnak nyugatra. A józan ítéletű barát felmérte a hallottakat és úgy döntött, azonnal hazaindul, elmondja, találkozott a magyarokkal és nagy veszedelem fenyegeti az országot.

Julianus jelentésének részlete (a Riccardus-féle kódexből)

Julianus hazautazása mindössze fél évig tartott, és 1236. december 27-én már idehaza mondhatta el tengernyi tapasztalatát. Béla király ezt annyira fontosnak találta, hogy Riccardus baráttal feljegyeztette és maga Julianus barát indult a hírrel Rómába, a pápához.

Az öt évvel későbbi tatárjárás, amely az országot romba döntötte, hitelesíti a mongolok támadásáról szerzett értesüléseit. Azt, hogy a magyarokkal a Káma és a Volga folyó környékén találkozott — több más dokumentum mellett — igazolja egy újabb keletű nyilatkozat. Alfred Hasszanovics Halikov szovjet professzor:

„A magyarok őshazája szerintem a Volga mellett volt, a Káma és Volgográd melletti területen. Sok magyar tudós is a Volga-vidéket jelöli meg, de erre utalnak az utóbbi években előbukkant régészeti leletek is... Mind a temetkezési szokások, mind az eszközök — ezüstmaszkok, díszes övek — hasonlóságot mutatnak a honfoglalás kori magyar emlékekkel. Feltételezhetjük tehát, hogy ezt a temetőt az ősmagyarság, vagy legalábbis a törzsszövetséghez tartozó lakosság hagyta hátra. Tankejevka a Volga bal partján fekszik, a Tatár Köztársaság legdélibb csücskében. A feltárt temető legszembetűnőbb jellegzetessége, hogy a férfiakat lóval, illetve a ló fejével, lábával, bőrével együtt temették el. A korabeli leletek között nagyon ritka az ilyen temetkezés. Hasonlókra bukkantunk a Volga jobb partján, a Bolse Tarhani-i temetőben és Tyetyusiban, de Magyarországon is előkerültek ilyen temetkezés nyomai. A régi gyermeksírokban olyan díszeket találunk, amelyek csak a Középső-Volgánál fordulnak elő. Ilyen például a nyaklánc fűrész alakú bronzfüggője."

Julianus 1238-ban ismét elindult a kockázatos keleti útra. Ezúttal azonban nem délnek, hanem északnak tartott és kizárólag szárazföldön kívánta célját elérni. Útközben azonban értesült róla, hogy a tatárok elpusztították a volgai magyarok földjét, így dolgavégezetlenül, de az egyre növekvő mongol támadás hírével érkezett vissza.

A Budai Vár szobrai között találunk egy kettős kompozíciót, a térdre roskadt kámzsás barátot társa egyik kezével támogatja, a másikkal pedig a távolba mutat. A szerzetesek szobra egy fájdalmakkal tűzdelt, de eredményes vállalkozásra emlékeztet, annak is csak a legfontosabb láncszemére. Arra a törekvésre, hogy a Kárpát-medencében államot alkotó magyarok kapcsolatot kerestek a keleten maradt rokonokkal.

Pataki Béla Pál

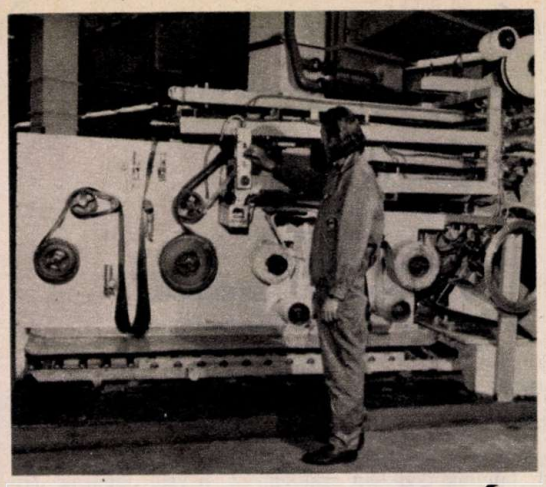

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI FIATALOK FIGYELEM!

A Taurus Gumigyár Nyíregyházán szeretettel vár benneteket **GUMIGYÁRTÓ szakmunkástanulónak.** A rohamosan fejlődő, modern technológiával dolgozó gyárunkban szükség van jó szakmai felkészültségű, elméleti és gyakorlati tudású szakemberekre. Tanulóidő: 3 év.

Tanulóink a tanulóidő alatt havonta az évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 110–650 Ft-ig terjedő ösztöndíjat kapnak, ezenkívül társadalmi ösztöndíjat is fizetünk részükre 250–450 Ft-ig terjedő összegben.

Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbb tanulóink 20 napot az NDK-ban töltenek, gyárunk költségén.

Az iskola befejezése után lehetőséget nyújtunk a továbbtanuláshoz. Elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. Mező Imre Szakmunkásképző Intézetben, míg a gyakorlati képzés gyárunk tanműhelyében és üzemeiben folyik.

Taurus

Érdeklődni és jelentkezni lehet:
TAURUS GUMIGYÁR SZEMÉLYZETI ÉS OKTATÁSI CSOPORTJÁNÁL
4400 Nyíregyháza, Derkovits u. 107.

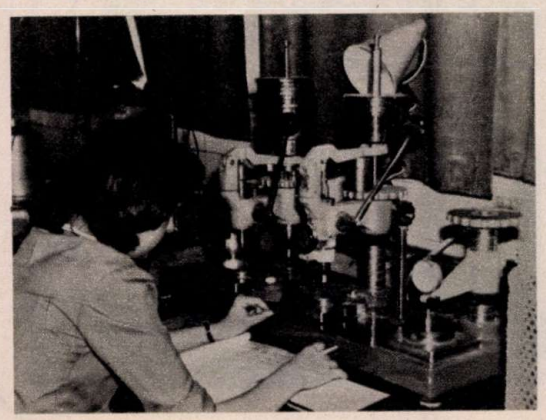

TIZENNÉGY ÉVESEK!

Jelentkezzetek gyógyszergyártó, villanyszerelő, lakatos és szerelő szakmunkástanulónak!

Korszerűen berendezett és felszerelt tanlaboratóriumával, üzemcsarnokaival vár benneteket a

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR

Napi egyszeri étkezést (ebéd) munka-, illetve védőruhát adunk díjmentesen.

Szakmunkástanulóink a tanulmányi ösztöndíjukon felül vállalati ösztöndíjban is részesülhetnek.

A gyógyszergyártó szakmában a képzés emelt szintű. Ez azt jelenti, hogy **a fiatalok a szakmunkásbizonyítvány megszerzése után a vegyipari szakközépiskola harmadik osztályában folytathatják tanulmányaikat és a sikeres érettségi vizsga után hat hónapon belül TECHNIKUSI OKLEVELET szerezhetnek. ÉRETTSÉGIZETTEK munka mellett két és fél év alatt szerezhetik meg a SZERVES VEGYÉSZTECHNIKUSI OKLEVELET.**

FIÚK, LÁNYOK JELENTKEZZETEK!

Ifjúsági brigádjaink, KISZ-klubunk, kultúrházunk és sportszakosztályaink várnak benneteket!

Üdülés: Balatonlellén, Balatonfüreden, Miskolctapolcán.

Hétvégi pihenés: ráckevei halásztanyánkon és budakalászi csónakházunkban.

Jelentkezés:

a KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR
személyzeti és oktatási osztályán
Budapest X., Gyömrői út 19–21.
1475 Budapest 10. Pf.: 27. T.: 574-566.

valamint a

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR DOROGI GYÁREGYSÉGE
személyzeti osztályán
2510 Dorog, Esztergomi út 6.

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR RG BUDAPEST

JÓ KERESETI LEHETŐSÉGET NYÚJTÓ SZAKMÁT AJÁNLUNK FIÚKNAK!

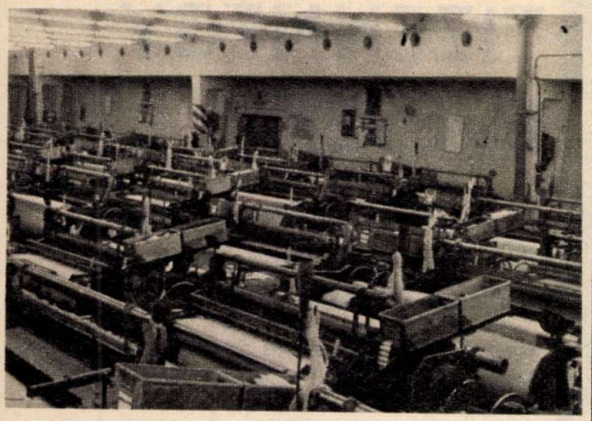

A Budaprint Pamutnyomó Vállalat felvesz általános iskolát végzett fiúkat 16 éves korig

TEXTILNYOMÓ SZAKMUNKÁSTANULÓNAK.

A tanulmányi ösztöndíjon (160–600 Ft) felül a vidékiek havi 500 Ft különélési pótlékot, a budapestiek havi 450 Ft társadalmi ösztöndíjat kapnak.

Vidéki tanulóinkat kollégiumban helyezzük el.

Elsőéves tanulóink 1500 Ft értékű ruházkodási segélyt kapnak. Tankönyvről az iskola, tanszerről, munkaruháról a vállalat gondoskodik.

Az elméleti oktatás Budapest legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás a vállalat gyáraiban folyik.

Jó tanulóink továbbtanulását támogatjuk!

Jelentkezni lehet: A Pamutnyomóipari Vállalat személyzeti és oktatási főosztályán, 1036 Budapest III., Fényes Adolf u. 19–21. Telefon: 687-834.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

SZAKMUNKÁSTANULÓNAK FELVESZÜNK A KÖVETKEZŐ SZAKMÁKBA:

- **KŐMŰVES,**
- **ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ,**
- **ÉPÜLETASZTALOS,**
- **VILLANYSZERELŐ,**
- **VÍZ-GÁZSZERELŐ,**
- **KÖZPONTIFŰTÉS-SZERELŐ,**
- **HIDEG-MELEGBURKOLÓ,**
- **SZOBAFESTŐ-MÁZOLÓ,**

tanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik — a 14–17-ig életévüket — 1979-ben töltik be, és a nyolcadik általánost elvégezték, illetve akik jelenleg a nyolcadik osztály tanulói.

Vidékieknek a tanulmányi időre tanulóotthont, teljes ellátást, tanulmányaikban szakképzett nevelő tanárok felügyeletét és segítségét biztosítjuk.

Igénybe vehető rendszeres és kedvezményes hazautazás, munkaruha, nyereségrészesedés, társadalmi ösztöndíj, különböző sportolási, kulturális lehetőségek.

Kőműves, ács-állványozó, központifűtés-szerelő és víz-gázszerelő szakmákban havonta az alapösztöndíjon kívül 250,— Ft kiegészítést is adunk.

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

CÍMÜNK: FŐV. 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
Budapest XIII., Lehel út 10/a,
szakoktatási csoport.
Telefon: 409-545.

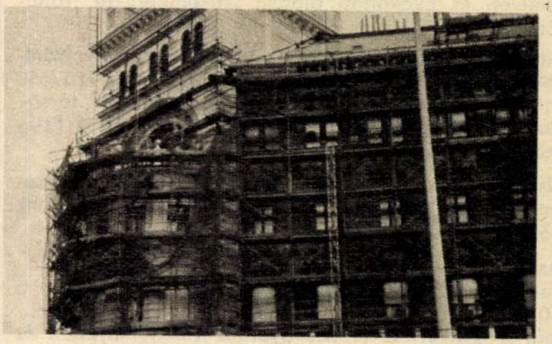

A Fővárosi Szerelőipari Vállalat az 1979–80-as tanévre beiskoláz szakmunkástanulónak általános iskolát végzett fiúkat a következő szakmákba: **villanyszerelő, víz- és gázszerelő, központifűtés-szerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, kőműves.**

Vidéki tanulók részére saját kollégiumunkban teljes ellátást adunk. Tanulóinkkal minden szakmában társadalmi ösztöndíjszerződést kötünk.

Jelentkezés: FŐSZER

Fővárosi Szerelőipari Vállalat 1097 Budapest, IX., Koppány u. 5–11. Telefon: 336-560/46-os mellék.

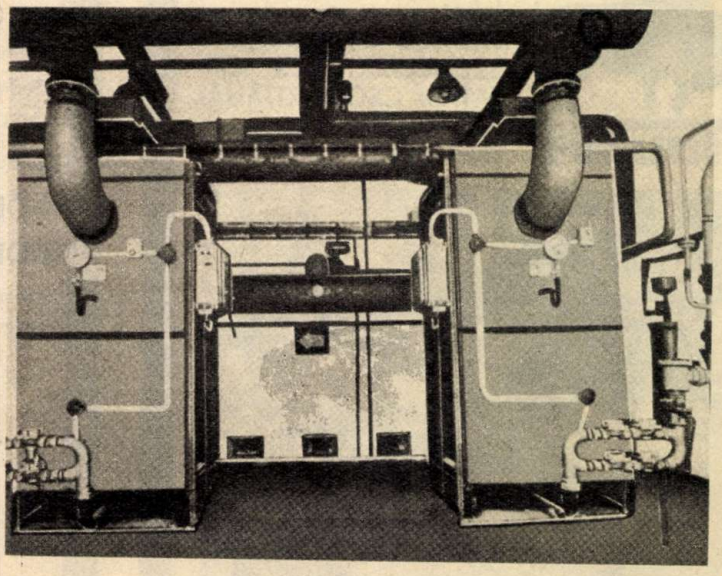

ÜZEMLÁTOGATÁS

A BKV -NÁL

Vége az utolsó órának, három gyerek rohan a buszmegállóhoz. Az autóbuszra azonban az útvonalszám helyett „Garázsmenet" táblát tettek. A srácok bosszúsan legyintenek, várhatják a következőt, de ni csak! A vezető kinyitja az ajtót, és beszól a mikrofonba, hogy a negyedik megállóig az eredeti útvonalon halad. A gyerekeken kívül nem utazik senki a buszon, ezért hát büszkén feszítenek az ülésekben. Úticéljukhoz érkezve kíváncsian kérdezgetik a vezetőt, aki szívesen válaszol.

– Azért viszem vissza a buszt, mert csúcsforgalom után berendelték szemlére. Minden autóbuszt rendszeresen átvizsgálnak a szerelők, hogy biztonságosan, jól működjön a berendezés a féktől kezdve a motorig. Ha kíváncsiak vagytok, milyen belülről a garázs, beszéljétek rá az osztályfőnökötöket, hogy hívja fel a BKV-nál Farkas István pályaválasztási előadót a 422-130/1443 telefonszámon, az majd segít a program megvalósításában.

A gyerekek kérését teljesíti az osztályfőnök, és tájékoztatást kap arról, hogy ha megfelelő létszám jelentkezik az iskolából, akkor november 1-től február 28-ig autóbuszon térítésmentesen viszik a tanulókat üzemlátogatásra a különböző gyáregységekbe, garázsokba. Az üzembemutatás alkalmával tájékoztató filmet vetítenek, és ezen kívül szakmai ismertetőt tartanak a következő szakmákról: **vasúti járműszerelő, villamos-járműszerelő, villanyszerelő, fényező-mázoló, szerkezeti lakatos, géplakatos, gépiforgácsoló, karosszéria-lakatos, autószerelő, szobafestő, asztalos, kőműves, ács-állványozó, csőszerelő, gépjármű-villamossági műszerész, mechanikai műszerész.**

Az utánpótlás biztosítása érdekében szakmunkástanulóinak sok kedvezményt, juttatást nyújt: havonta 250–500 Ft társadalmi ösztöndíj, napi 1 Ft-ért ebéd, 2 öltöny munkaruha, ingyenes utazási igazolvány, sportolási lehetőség többféle szakosztályban, kül- és belföldi üdülés.

Bővebb felvilágosítás naponta 7–15 óra között a BKV Szakmunkásképző osztályán Budapest XI., Bartók Béla u. 133. 1115

Az osztályfőnök és a gyerekek köszönettel veszik a kimerítő felvilágosítást.

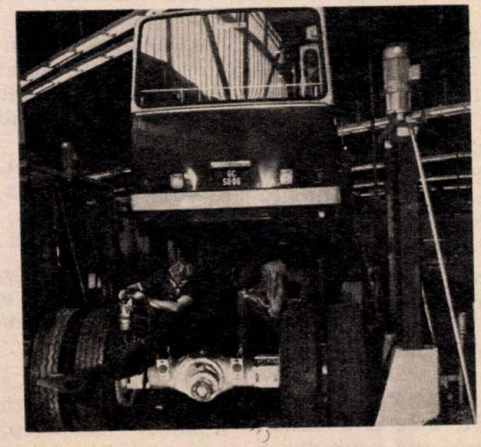

PÁLYAVÁLASZTÁS ELŐTT ÁLLSZ?

AZ EGYESÜLT IZZÓ BEISKOLÁZ

budapesti és vidéki gyárai részére általános iskolát végzett és érettségizett fiatalokat ipari szakmunkásképző intézetekbe és szakközépiskolákba, elsősorban

esztergályos, köszörűs, marós, szerszámkészítő, gépszerelő, szerkezeti lakatos, mechanikai műszerész, villanyszerelő, ács-állványozó, fényező és mázoló, kőműves, szobafestő és mázoló tanulónak.

A tanulmányi ösztöndíjon felül havi **250–500 –**, Ft társadalmi ösztöndíjat folyósítunk.

Tanulóink és dolgozóink 14 szakosztályban sportolhatnak saját létesítményeinkben.

Jelentkezni lehet a vidéki gyárak személyzeti osztályán, illetve Budapesten a **személyzeti és oktatási főosztályon: Budapest IV., Váci út 77. Telefon: 692-800/19–15.**

Lakóhelyünk legszebb érdekességei: az árnyat adó fák, az illatozó virágok, a zöldellő gyepszőnyegek. Parkosításra, játszóterek építésére milliókat költ államunk, sokszor még sincs látszata az erőfeszítéseknek.

AZ AGYONSZERETETT

A kopasz domb az egyetlen, ami legalább hullámvonalat rajzol a fagyosan szabályos házak, csupa egyenesekből szerkesztett falak közé. Újpalotán vagyunk, az úgynevezett „kék iskola" előtti játszótéren. Az itt összehordott domb alaposan megkopott a használatban. Hajdan selymes füve elpusztult. De még így is kedvesebb, mint a betonmezőben raboskodó hinta, vagy mászóka. Itt legalább lehet futkosni, földön hemperegni, sőt télen még szánkózni is lehetne — ha nem mordulna ránk egy furcsa tábla: „A domboldalon labdázni és szánkózni tilos!"

Ki érti ezt? Nem is sikerült kinyomozni, hogy a táblát ki helyezte el, és milyen meggondolásból. A parányi emelkedőt, vagyis a „dombot" eleve játékra, labdázásra, szánkózásra szánta Kecskés Tibor, a Lakóterv Vállalat fiatal mérnöke.

— Elszomorít, ha látom, mi lesz a legszebb elképzelésekből. Én a füves burkolatú játszóterek pártján állok, erre lenne igény is, de nagyon nehéz a karbantartásuk. A mesterséges gyep kisebb teherbírású, mint a természetes. Ráadásul, ahol naponta több százan tapossák, koptatják a füvet, hamarabb tönkremegy. Hiába tervezünk sok parkot, a kivitelezés lassú. Ebből következik, hogy ami elkészül, azt a más környékbeliek is birtokukba veszik.

Nem messze, a „kék iskola" udvara is siralmas. A magasugró- és távolugrógödröket benőtte a gaz, a soha nem öntözött vörös salak kiszáradt, beszürkült. Tökéletes az elhanyagoltság! Az ember igazán nem várná, hogy ilyen legyen egy mindössze néhány éves iskola udvara. Vajon, milyen lehet itt a sportélet!?

Az udvart lezárták, egyáltalán nem használhatják a tanulók. Pedig a környéken rengeteg a gyerek, és

nincs hol mozogniuk. Ebbe az iskolába majdnem kétezren járnak. Ha ennyien kizúdulnak a dombra, napokon belül „agyonszeretik."

KRESZ-park már van, de minek?

Távolabb, a „fehér iskola" körül lassan alakulgat a tervezői álmokat, némi megalkuvással valóra váltó környezet. A drótháló val körülkerített labdapályákat ugyanis csak aszfalt- vagy betonburkolattal vállalták a kivitelezők. Így nincs gond az évenkénti felújításra. Igen ám, de csúnya és veszélyes! Nem számít?

Az iskola előtti Kresz-park sok pénzbe került. Pár éve avatták, akkor sokat cikkeztek róla az újságok.

— Kresz-foglalkozás? — csodálkoznak a beszélgetésükben megzavart iskolás lányok. — Talán tavaly volt egy, de mi azon nem vettünk részt. Mióta a parkot felavatták, még a közlekedési lámpa sem működik.

Ezen valahogy nem is csodálkoznak. Van ennél rosszabb is! Mutatják az ivókutat, valaki eltömte a lefolyót, azóta állandóan jön belőle a víz. Szétdobálják a szemetet, meggyújtják a fákat, a bokrokat se kímélik. Ők, ha látják is, nem mernek szólni.

— Néha gereblyézni szoktunk — mondja az egyik —, összeszedjük a szemetet, kis fákat is ültettünk.

Keleti Andrea Csepelről, kertes házból költözött az újpalotai lakótelepre. Balogh László Angyalföldön lakott, ott is volt kert, igaz

DOMB

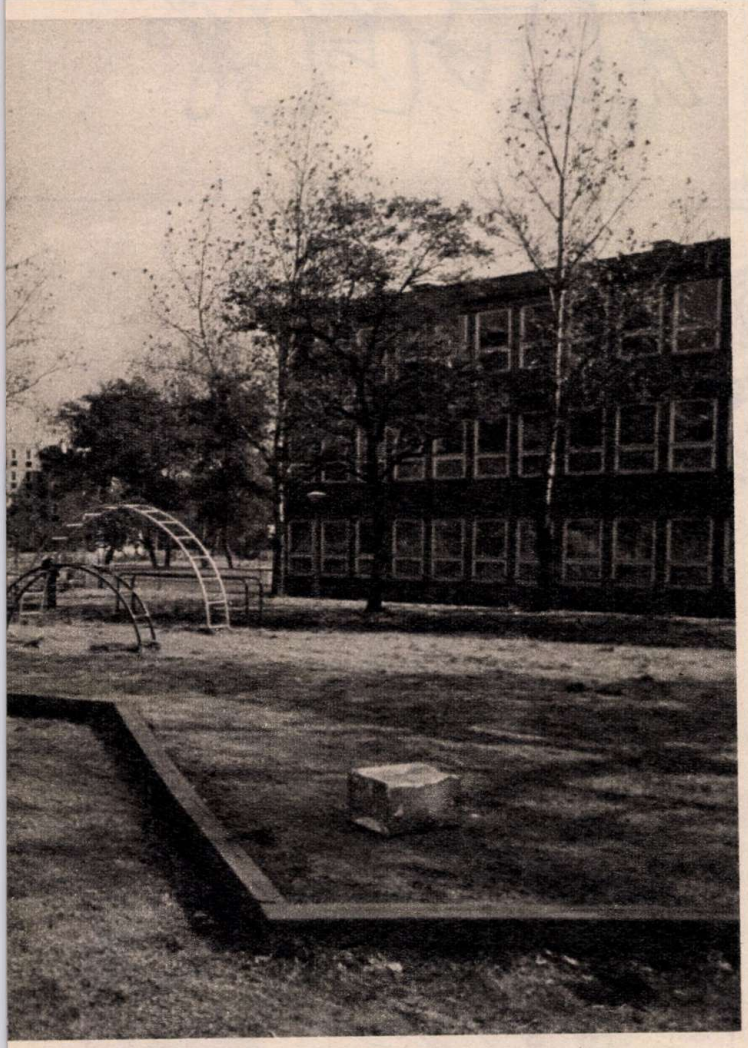

kicsi, de barátságos. Vágyódásukat a lombos fák, virágok, fűvel benőtt terek után csak erősíti a telep lombtalansága, az irdatlan betonrengeteg, ahol lassan születnek a játszóterek, a meglevők pedig tönkremennek.

Védnökség a parkok fölött

— A zöldfelület kialakítása négyzetméterenként 150 forint — számol Kecskés Tibor. — Az ország 90 millió négyzetméternyire becsülhető zöldterülete tehát 13 és fél milliárdba kerülnie. Fenntartására évente csak egymilliárdot költhet államunk.

Zsitvai Antalné, a Fővárosi Kertészeti Vállalat parkvédelmi osztályvezetője, pontos adatokat közöl a játszóterek rongálásáról:

— A budapesti parkokban, játszótereken okozott kár összege évente 8 millió forint. Milliókat fizetünk parképítésre, és a meglevők gondozására. A jövőben ezt már sem pénzzel, sem munkával nem győzzük, ezért fokozottabban igényeljük a lakosság segítségét.

— Gondoltak-e az úttörők bevonására?

— Őket semmiképp sem akarjuk kihagyni. A Hazafias Népfront vállalta a környezetvédelmi őrségek fölötti gondnokságot. Most indult egy kezdeményezés is. A X. kerületi úttörőelnökség indítványára elhatároztuk, hogy együttműködési megállapodást kötünk a kerület 18 iskolájának úttörőcsapatával.

Környezetvédelmi törvényünk kimondja, hogy mindenkinek joga van a tiszta, egészséges, szép környezethez. Ez a jog egyben kötelességet is jelent. Az úttörőknek is többet kell tenniük érte.

Vadas Zsuzsa
Fotó: Gámán Gábor

TÖPRENGŐ

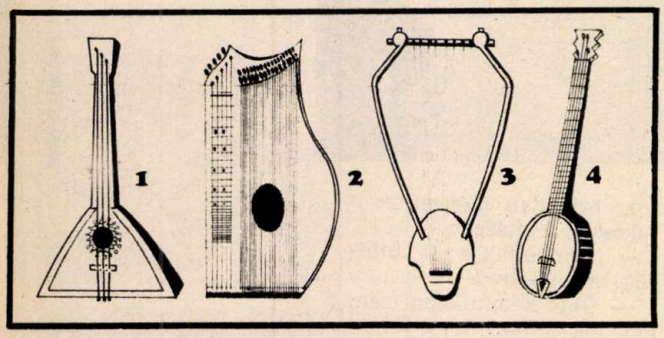

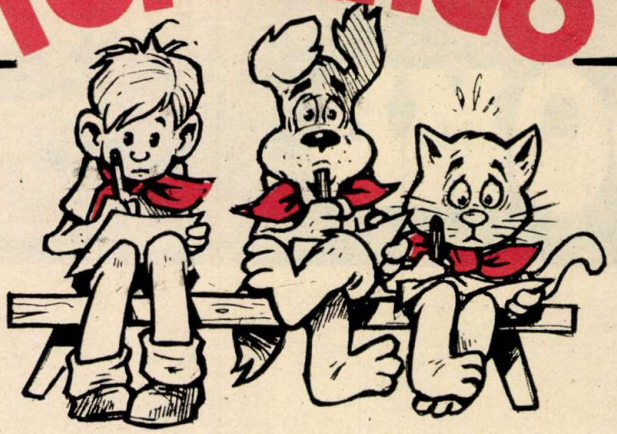

A RAJZON LÁTHATÓ hangszerek mindegyikének három nevet adtunk. Mely nevek az igaziak?

1. **a)** Lant **b)** Balalajka **c)** Baryton.
2. **a)** Eol hárfa **b)** Csembaló **c)** Citera
3. **a)** Tamburin **b)** Vibrafon **c)** Lyra
4. **a)** Bendzsó **b)** Mandolin **c)** Tamburabrácsa

A KAPUŐRNEK A vagy B irányba kell mozdítania a kart, hogy a híd leereszkedjen?

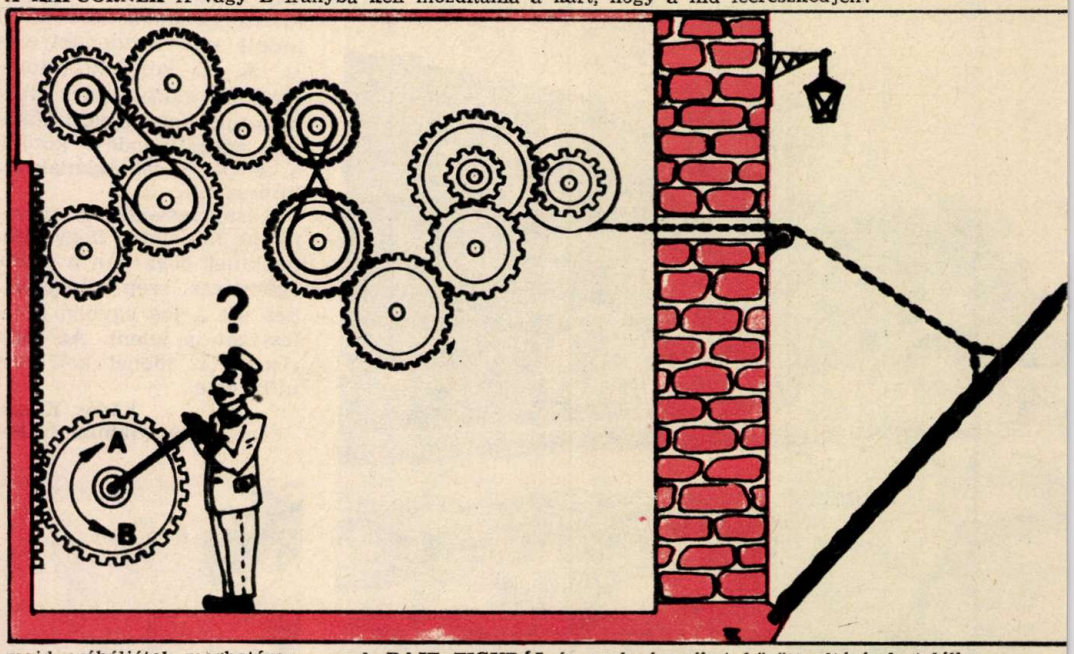

FEJTÖRŐ

Zoli egy üveg málnaszörpöt 60 nap alatt iszik meg. Laci szomjasabb, ő 40 nap alatt elfogyasztja. A két fiú mennyi idő alatt iszik meg egy üveg málnaszörpöt?

EGY PERCIG nézzétek az ábrát, majd próbáljátok meghatározni hány körből készült?

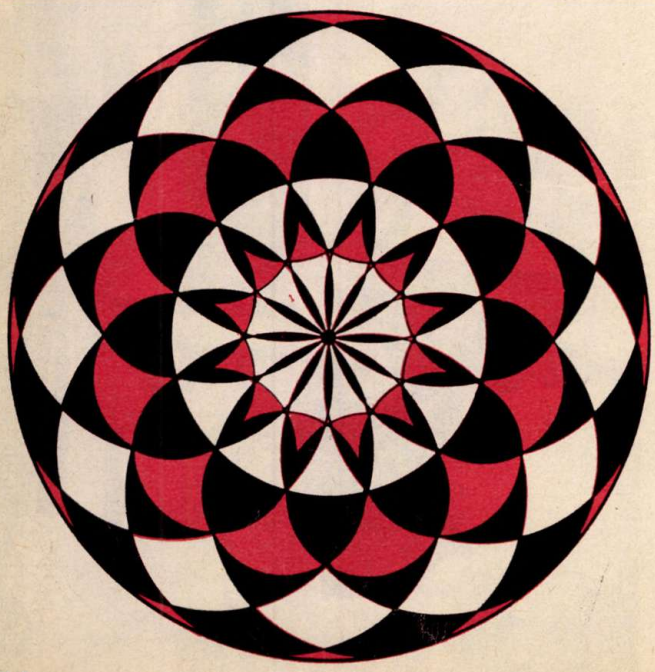

A RAJZ FIGURÁI és azok árnyékai között eltérések találhatók. De mennyi?

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: november 16.

NOVEMBER 9-ÉN

a Tivadarokat köszöntjük. Rejtvényünkben — e névnap alkalmából — Uray Tivadarra emlékezünk.

VÍZSZINTES: 1. Híres orvostudós. Életéről kétszer készítettek filmet. A háború előtti filmben Uray játszotta a főszerepet, az 1952-ben készült alkotásban pedig azt az orvost, aki meggátolni igyekezett az orvostudós tevékenységét. 11. Európai nemzet. 12. Folyó spanyolul, de kávékeverék neve is. 13. ÖDN. 14. A Szovjetunió autóinak betűjele. 15. . . . futás, a trópusokon előforduló súlyos idegbaj. 16. Könnyed, lebegő. 18. A fluor és a tantál vegyjele. 19. Személyes névmás. **20. Nagy magyar zeneszerző, az ő életéről készült filmben császári tisztként szerepel Uray.** 21. Szovjet repülőgép betűjele. 22. Becézett Aranka. 23. Sétáló utca. 25. Ifjúsági író (Ferenc). 27. Irány. 28. Eke kevert betűi. 29. Menyasszony. 30. A magyar munkásmozgalom harcosa volt (Sándor).

FÜGGŐLEGES: 2. Szamóca jelzője lehet. 3. Két német író testvérpár (Heinrich és Thomas). 4. Egymást követő betűk. 5. Híres lakodalmas tánc jelzője. 6. Luxemburgi, olasz és uruguayi autók betűjele. 7. WA. 8. Női név. 9. Dunántúli csatorna. **10. Móricz Zsigmond ilyen című regényéből készült filmben is játszott. 11. Ebben a Petőfi által ihletett filmben is kitűnő jellemábrázolást nyújt.** 15. Idomnak két nem szomszédos csúcsát összekötő egyenes. 17. Színművész (Zoltán). 18. Sötét szín. 21. Földművelő szerszám, névelővel. 22. Tarol. 24. Néha a föld igéje is lehet. 26. ORO. 27. Régi súlymérték. 30. Szolmizációs hang. 31. Rostos képződmény. 32. Osztrák és román autók betűjele.

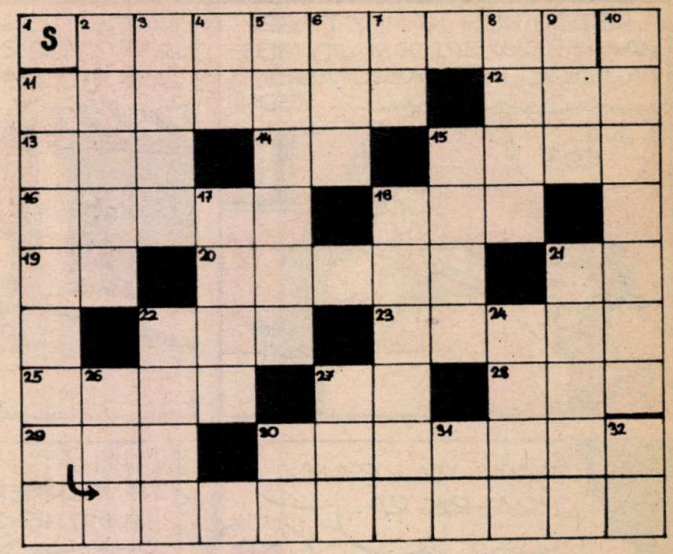

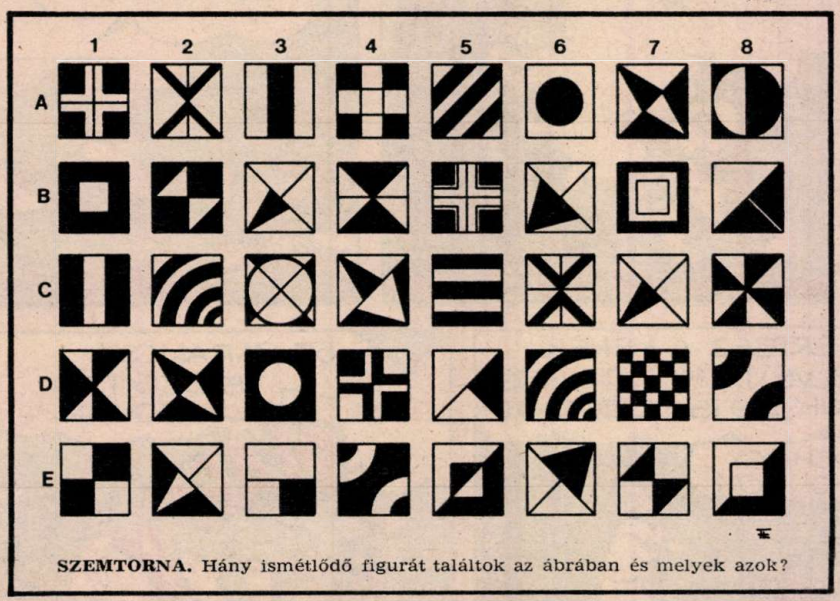

SZEMTORNA. Hány ismétlődő figurát találtok az ábrában és melyek azok?

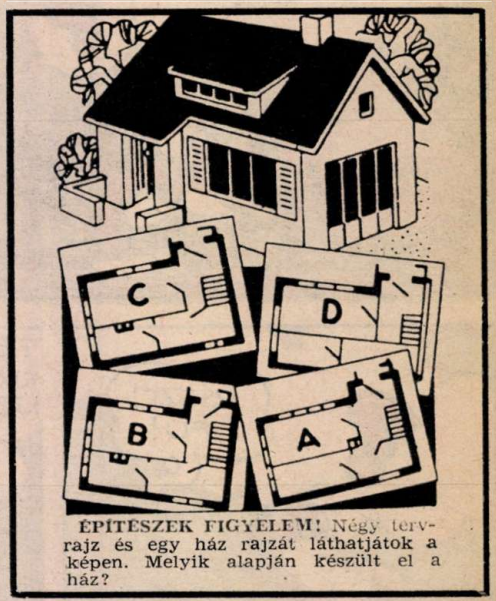

ÉPÍTÉSZEK FIGYELEM! Négy tervrajz és egy ház rajzát láthatjátok a képen. Melyik alapján készült el a ház?

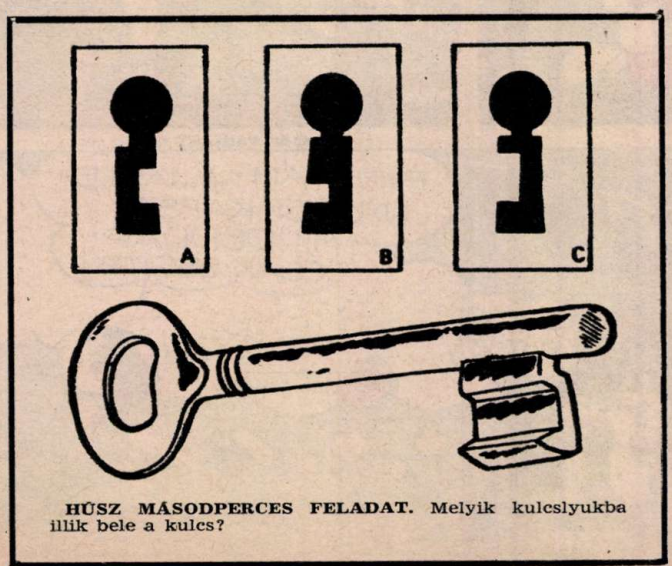

HÚSZ MÁSODPERCES FELADAT. Melyik kulcslyukba illik bele a kulcs?

A 30. SZÁM MEGFEJTÉSEI ÉS A 27. SZÁM NYERTESEI

KERESZTREJTVÉNY: elektroműszerész, lakatos, esztergályos, szerelő.
SZERENCSÉT HOZ: kéményseprő. **MINDIG 20:** 6, 8, 4, 2/2, 4, 8, 6/8, 6, 2, 4/4, 2, 6, 8. **HOL DOLGOZNAK?** Telefonközpontban. **LÉGITÁRSASÁG:** 1-b, 2-h, 3-f, 4-g, 5-a, 6-d, 7-e, 8-i, 9-j, 10-c. **HA A:** Az úttörő hű gyermeke hazánknak, a Magyar Népköztársaságnak. **VÁROSJÁTÉK:** Zágon.

A 27. SZÁM REJTVÉNYEINEK MEGFEJTÉSÉÉRT KÖNYVUTALVÁNYT KAPNAK: Spitzer Nóra, Juhász Krisztina, Vass Zsuzsa, Budapest; Veres Gabriella, Bordány; Garamvölgyi Tímea, Veszprém; Bíró Attila, Kecskemét; Farsang Erika, Kunszentmárton; Balázs Zsolt, Nagykőrös; Nagy Emese, Rakamaz; Bálint Zoltán, Debrecen; Törő Erzsébet, Sarkadkeresztúr; Nagy Katalin, Ecséd; Tóth Éva, Pécs, Mattburger Ildikó, Kismányok; Horváth Ilona, Komló; Géczi Sándor, Szécsény; Petres Beáta, Litér; Juhász Ferenc, Maglód; Plávenszky Imola, Hegedűs Lajos, Miskolc.

PIFU

A HÉTEN NEM KAPSZ TÖBB VAJASKENYERET. MAJD MEGTANULOD, HOGY KELL VISELKEDNI!
NA ÉS?
NA ÉS!? MÉGCSAK NEM IS PITYEREG! EZ FURCSA! ITT VALAMI NINCS RENDBEN!
LÁSSUK CSAK HOVA MEGY!?
TIRA-RA-RAM... TIRA-RA-RA...
?
NAHÁT! MÉZET SZERZETT A KENYERÉRE A MÉHEKTŐL!
... ÉN IS MEGPRÓBÁLOM!
?
PSSZT! PIFU!
TE ÉRTESZ A MÉHEK NYELVÉN... MONDD MEG NEKIK, ÉN IS MÉZET AKAROK!
DEHOGY MONDOM!
EZ PARANCS! TELJESITSD AZONNAL!
PLAF!
© Ed. VAILLANT Paris
...TE AKARTAD!
PIFUKÁM! VAJASKENYERET KAPSZ MINDENNAP! CSAK SEGITS!
CSÚCSOT FUTSZ?
Rmas 1557.

SZÓLJ, SZÓLJ HA KELL

Ha okoskodnak...

Nemrég három panaszos levelet olvastam a Pajtásban. Azért írok, mert segíteni szeretnék. Azt hiszem, a legtöbb panasz ott van, ahol sokat okoskodnak, keveset tesznek. Mi az akadályversenyen 2. helyezést értünk el, előtte szilvát szedtünk a Móri Állami Gazdaságban. Később is mentünk segíteni. Közben megkérdeztem az öcsémet, mit tegyünk még? Ilyen ötletek születtek: Rendezzünk egy őrsi összejövetelt, amely nek Humorzsák lesz a címe. Ezen az összejövetelen csupa tréfa-móka lesz a program. Közösen gyűjtünk fotókat, rajzokat a magyar népművészetről. Írókról, színészekről, együttesekről fotót, történeteket, s ha csak lehet, aláírást gyűjtünk. Nálunk kiközösítések, komoly veszekedések nem fordulnak elő.

Nagy Olga
Pusztavám

Ha megdicsérik...

Nálunk sem mindig könnyű összefogni. Osztályfőnökünk elköltözött, a másik nyolcadiké szabadságra ment. Nagy bánatunkra összevonták az Á és a B osztályt. Volt őrsvezetőnk úgy akart őrsöt alakítani, hogy a barátnőm és én, no meg a rendesebb fiúk egy őrsben legyünk. Ezt nem tartottam igazságosnak, ezért olyan vegyes őrsöt alakítottam, amelyikbe nemcsak a legjobbak tartoznak. Szerintem a gyengébb képességű, sőt a lusta gyerek is dolgozik, ha olyan munkát kap, amihez kedve van, és meg is dicsérik. Akkor pedig nem érezheti magát egyedül, ebben biztos vagyok. Persze tudom, még jó néhány hét eltelik, mire elfelejtjük emlegetni, hogy ki az Á-s, ki a B-s.

Vágó Éva
Jánoshida

KIK VOLTAK A LEGSZORGALMASABBAK?

A MÉH Nyersanyaghasznosító Tröszt által, a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége egyetértésével meghirdetett háztartási pamuttextil-hulladék gyűjtési egyéni versenyben az alábbiak nyertek:

1979 nyarára szóló MÉH-jutalomtáborozási utalványt: Ágel Sándor (Barcs); Balogh Zsuzsanna (Gyöngyösoroszi); Bozsoki Éva (Győr); Hódosi Ildikó (Budapest); Kádár Éva (Debrecen); Kiss Marianna (Gyula); Mayer Péter (Győr); Nagy Gabriella (Solt); ifj. Szabó László (Hatvan); Tujmer Gábor (Újkér).

Ajándéktárgyat kapnak: Almási Béla (Kisvárda); Balázs József (Bicske); Barcsa Zsolt (Debrecen); Barna János (Túrkeve); ifj. Békési László (Tokaj); Boldizsár Erzsébet (Karcag) 2 db-ot; Battyányi Magdolna (Nyíregyháza); Bózóki Sándor (Szolnok); Csapos János (Nyírbátor); Cseresznye Gusztáv (Szerencs); Döge Ferenc (Szeghalom); Frank Andrea (Győr); Horváth Zoltán (Makó); Józsa Ibolya (Túrkeve); Kálmán Ferenc (Budapest); Kártyás Irén (Budapest); Kirschner Zoltán (Tatabánya); Kövecses Karola (Győr); Kusztor László (Szombathely); Laczkó Lajos (Nagykáta); Lukácsi Imre (Kapuvár); Maczkó László (Enying); Molnár Tibor (Székesfehérvár); Moharos Márta és Timea (Székesfehérvár); Nagy Ferenc (Gyulavári); Németh Alfréd (Szombathely); Németh Csaba (Karcag); Nyerges Zsolt (Szeged); Paksi Enikő (Szerencs); Papp Ildikó (Tiszafüred); Prés Mónika (Budapest); Révész Ildikó (Budapest); Rudabányai Tünde (Győr); Sahó Mónika (Győr); Sinkó Éva (Budapest); Szabó Éva (Szeged); Szabó Kinga (Tatabánya); Szabó Lívia (Győr); Szabó Mónika (Tatabánya); Szakács Lajos (Budapest); Szentesi Edit (Hódmezővásárhely); Szilágyi Imre (Érd); Szőke Attila (Nagyatád); Szőregi János (Budapest); Tábori Katalin (Tab); Török Erzsébet (Gyula), Tujmer Gábor (Újkér); Vászkó Beáta (Gyöngyös); Zsukk Annamária (Budapest).

A MÉH Tröszt a nyereményeket postán küldi el a nyerteseknek.

AZ UB–12–L

PÁLYÁZAT EREDMÉNYHIRDETÉSE

Az Úttörővakáció '78 magazinban meghirdetett UB—12—L pályázat sikeres volt. Több mint ezer baráti társaság küldte el beszámolóját, ezért értékelésükkel egy kicsit megkéstünk. Ha egy-egy baráti társaságnak átlagban csak négy tagja volt, akkor is négyezer gyerek részvételéről számolhatunk be.

Akciónkra felfigyelt a Kőbányai Sörgyár Szállítási Osztályának Kőrösi Csoma Sándor szocialista brigádja. Ők a FŐMO pályázatán első helyezést értek el, s nyereményük egy részét felajánlották az UB—12—L nyerteseinek. Így a kiosztásra kerülő jutalmak értéke 2000,— forinttal növekedett. Köszönjük az ajándékot!

Az **I. díjat** a sárvári Nádasdy Tamás őrs nyerte. **(Sárvár, Balassi B. u. 25/a.)** A társaság minden tagja egy-egy Sokol rádiót kap.

A **II. díjat** (egy-egy Pajtás-trikót) **a csanádpalotai Vakáció őrs** nyerte, a Kossuth utcai lakótelep 1/c épületéből.

III. díjat (személyenként egy-egy könyvet) öt őrsi, illetve egyéni pályázatra osztunk ki: **Segítőkész őrs, Mezőkövesd, Juharfa u. 4. Kubai Barátság őrs, Mohács, Zalka Máté u. 33. Szabadság őrs, Kiskunlacháza, Arany János u. 18. Vakáció 78. őrs, Vác, Lomb u. 6. Újházi Benigna, Keszthely, Ságvári köz 4. A nyereményeket postán küldjük el.**

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
Dr. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 72 Ft
I. félévre 40 Ft
II. félévre 32 Ft

78.3219 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA
vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

AZ INDIÁN DOSSZIÉ 7

LÁTTA, HOGY A GYILKOSOK NEM MONDTAK LE RÓLA. BRAZILIÁBAN SEMMI EGY EMBER ÉLETE...

...AMI AZ AMAZONAS MELLÉKI INDIÁNOKAT ILLETI ÖKET GYILKOLTÁK EZERSZÁMRA A BÁNYATÁRSASÁGOK. JUSTICE SOKAT MEGTUDOTT EZEKRŐL AZ ESEMÉNYEKRŐL...

"1973 JANUÁRJÁBAN MÉG ÖTSZÁZ ARAKOR ÉLT. HAT HÓNAPPAL KÉSŐBB... HATVANHÁROM..." *

EZ AZ EGY EMBER * MARADT MEG A CANEIROSOK 80 FŐT SZÁMLÁLÓ TÖRZSÉBŐL!

© Ed. VAILLANT 1982

1970-BEN 4000 SURUIS-INDIÁN ÉLT EZEN A HELYEN. MA KÉTSZÁZAN VANNAK ÉS EBBŐL SZÁZÖTVEN TÜDŐBETEG!

AZ ÓRIÁSI PÁFRÁNYOK KÖZÖTT VADÁSZGATÓ INDIÁN KÉPE... ELVESZETT... ELSŐPÖRTE A MODERN VILÁG!

MICSODA BOLOND! MINDJÁRT A FÖLDRE POTTYAN A....

HOMOKKAL EGYÜTT NEM?

* EZEK AZ ADATOK HITELESEK.

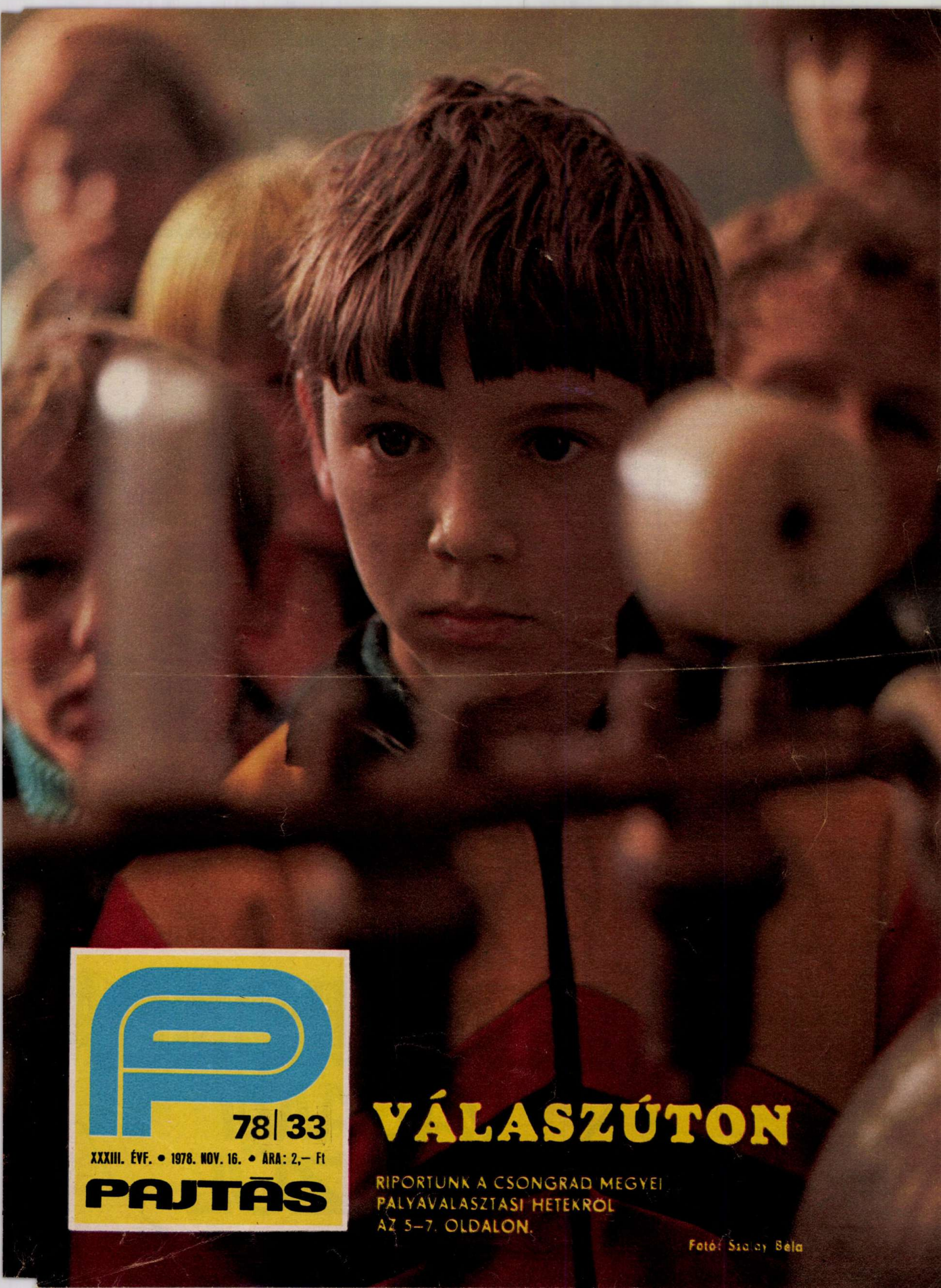

78|33
XXXIII. ÉVF. • 1978. NOV. 16. • ÁRA: 2,– Ft
PAJTÁS

VÁLASZÚTON

RIPORTUNK A CSONGRAD MEGYEI
PÁLYAVÁLASZTÁSI HETEKRŐL
AZ 5–7. OLDALON.

Fotó: Szalay Béla

A FITOTRONBAN VALAMI KÉSZÜL

Nem kell tudományos felkészültség hozzá, hogy belássuk: több ember több élelmiszert fogyaszt. És miután egyre többen vagyunk, a laboratóriumok „jólnevelt" növények létrehozásán fáradoznak, amelyek a jövőben is kielégítik majd a szükségleteket

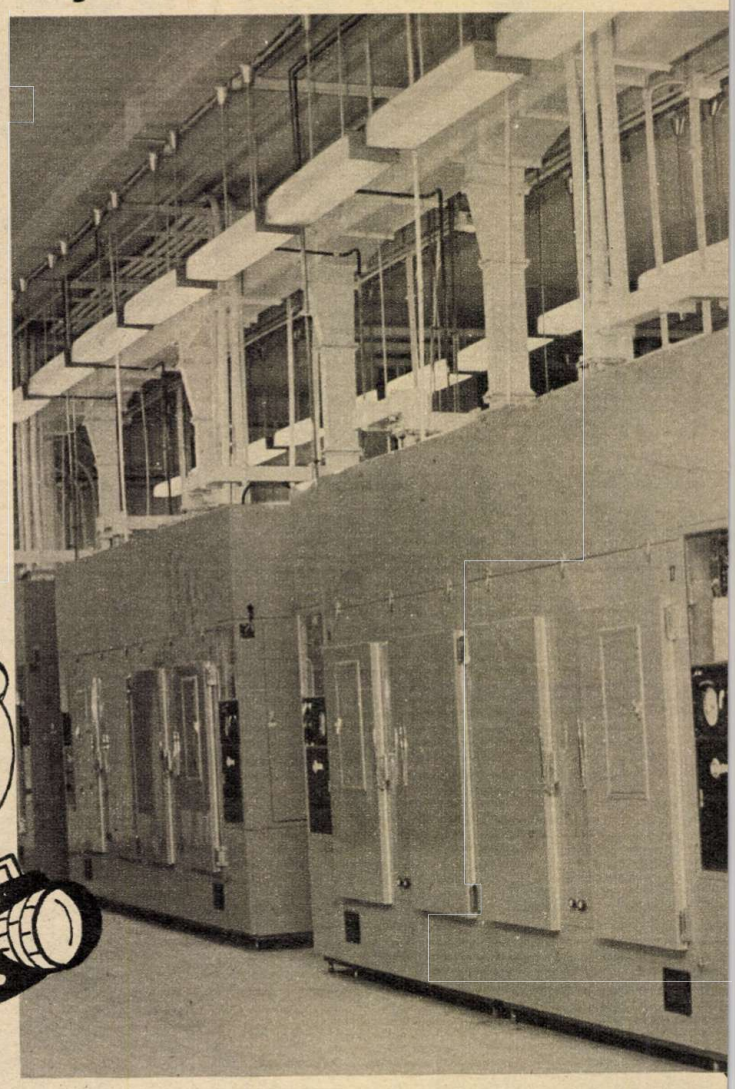

Ami igaz, az igaz, a bevásárlás alig tartalmaz romantikus, vagy pláne, kalandos elemeket. Fogod a szatyrot, felkeresed a közértet, és kenyeret veszel, meg tejet, zsírt, húst, lisztet. A kaján cimborák még ugratnak is, oda nézzetek, ott megy a fenegyerek a cekkerrel. Még bucit is vett az ördöngös fickó! Bevásárolt, óriási . . . !

Az embernek lesül a bőr a képéről, és közben aligha gondol arra, hogy a kaján cimboráknak tulajdonképpen igazuk van. Igen, az valóban óriási dolog, hogy az ember egyszerűen fogja a kosarát, lemegy a közértbe, és megveszi, amit kell.

A világ hozzávetőlegesen földrésznyi lakosságának — mintegy 4—500 millió embernek — a szemében ez az egyszerű tevékenység nemhogy óriási dolog lenne, hanem valóságos csoda. Ők ugyanis szívesen vásárolnának, ha lenne miből, és főleg, ha lenne mit. És ez a körülmény nem kisebb tragédiát jelent, mint azt, hogy földünkön ma 500 millió ember éhezik, 40 millió pedig kifejezetten az éhhalállal küzd . . . !

Az tehát, hogy számodra bármikor leemelnek a polcról egy kiló kenyeret, távolról sem olyan természetes, mint hogy a fű zöld, és a vizek lefelé folynak. Nem, ez a fejlett technikával, gondos munkával megtermelt, és igazságosan szétosztott kenyér természetessége.

A nagy verseny

A képlet voltaképpen egyszerű: a megtermelt élelmiszerek mennyiségét gyorsabban kell növelni, mint ahogyan a világ népessége növekszik. A népesség robbanásszerűen növekszik, elsősorban Ázsia fejlődő országaiban. Ez a folyamat éppen ezért „népességrobbanás" címszó alatt került be a történelembe, és mint az elnevezésből is kiderül, a lakosság számának ugrásszerű növekedését jelentette, amellyel a mezőgazdasági termelés már nem tudott lépést tartani. Annál is inkább nem, mert az 1970-es évek elején perzselő aszály köszöntött a világra, amelynek következtében valóságos éhséggócok alakultak ki, például Bangladesben, az afrikai Szahel-övezetben és még sok más helyen.

Az éhínség elsősorban nem a népesség növekedésének, vagy a mostoha időjárásnak, hanem jórészt a középkort idéző társadalmi berendezkedésnek és termelési módszereknek a következménye. Csak egy példa: Indiában a mai kor színvonalán álló mezőgazdaság ugyanannyi búzát termelhetne, mint amennyit az

Az egyszerű búzakalász sokéves, nehéz munka eredménye. A szemekben a jövő kenyere rejlik

Egyesült Államok mezőgazdasága termel. A jelenlegi elmaradott viszonyok között azonban ennek a mennyiségnek csupán a 40 százalékát termelik meg...

Korlátlanok-e a tartalékok?

Napnál világosabb tehát, hogy az élelmiszer mennyisége még jócskán növelhető. Azonban tegyük mindjárt hozzá: jócskán, de nem korlátlanul!

Elsősorban azon egyszerű oknál fogva, hogy a föld felszíne belátható időn belül nem lesz nagyobb. Márpedig a föld felszínén a szántóföldeken kívül sok mindennek el kell még férnie, arról nem is beszélve, hogy a mértéktelenül megnövelt mezőgazdasági terület teljesen felborítaná bolygónk éghajlati viszonyait.

Másodsorban azért, mert ma ismert kultúrnövényeink „képességei" sem korlátlanok. Teljesen új növényfajták létrehozása természetesen lehetséges lesz a jövőben, de hát addig azért még kell néhányat aludni. A tudomány e pillanatban annyit tehet, hogy a ma létező növényekből és földekből kihozza mindazt a termésmennyiséget, amelyre azok egyáltalán képesek.

És a tudomány ezt meg is teszi.

Növények edzésben

Napjainkban elkeseredett harc folyik a tudomány és a természet között, a legkülönbözőbb laboratóriumok csendes csataterein. Mert a természet szép, a természet csodálatos, a természet gazdag... de ingyen semmit sem ad. Javait csak kemény munkával és értelmes ésszel ragadhatjuk el, és még így sem beszélhetünk holmi hoci-nesze üzletről. Az esetleges eredményre legtöbbször sok-sok évig várni kell.

Mindez Martonvásáron derült ki. Talán nem mindenki tudja, hogy ez az alig 4000 lakosú község egyik jelentős frontja a világméretű élelmiszer-háborúnak. Itt található tudniillik a Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutató Intézete és Kísérleti Gazdasága.

Az intézet központja az egykori Brunszvik-kastély, amely pompás külsejével a XVIII. századot idézi. Belsejében viszont már az ezredfordulóra készül a kenyér.

— Az intézet és a hozzá tartozó gazdaság főleg a magyar mezőgazdaság két legfontosabb növényével, a búzával és a kukoricával végez kísérleteket — tájékoztat dr. Baldaszti László, az intézet titkára. — Ezek a kísérletek az egyes növényfajták mesterségesen kialakított, előnyös tulajdonságainak átörökítésével éppúgy foglalkoznak, mint a növénynemesítéssel, a vetőmag-szaporítással, valamint a nemesített vetőmag sikeres alkalmazásához nélkülözhetetlen termesztési technika elterjesztésével.

Na persze, persze — vakargatod a fejed búbját — hát hogyne. De hát mégis... mi az ördögöt jelent mindez?

Íme, az éhség... Földünkön 500 millió olyan ember él, aki még sohasem lakott jól életében

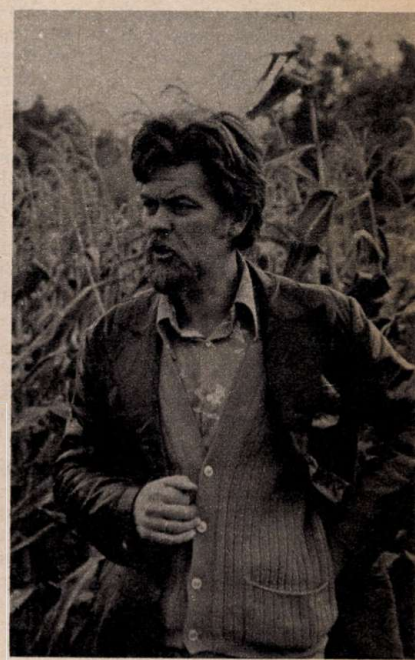

Orosz Ákos növénynemesítő „tanítványai" körében. — A kukoricának a legszélsőségesebb viszonyok között is teremnie kell!

A FITOTRON-BAN VALAMI KÉSZÜL

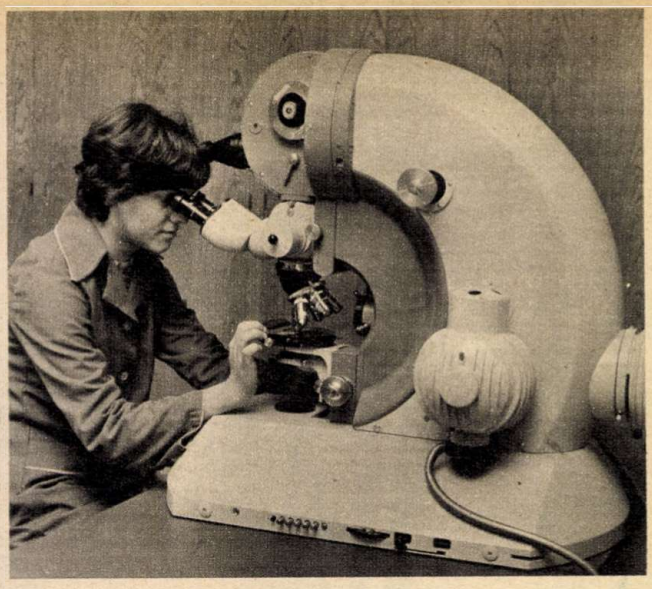

A virágpor sokéves, nehéz munka a 2000-szeres nagyítású Opton-mikroszkóp alatt

A fitotronban szekrényekbe zárták az évszakokat. Az időjárást számítógép szabályozza

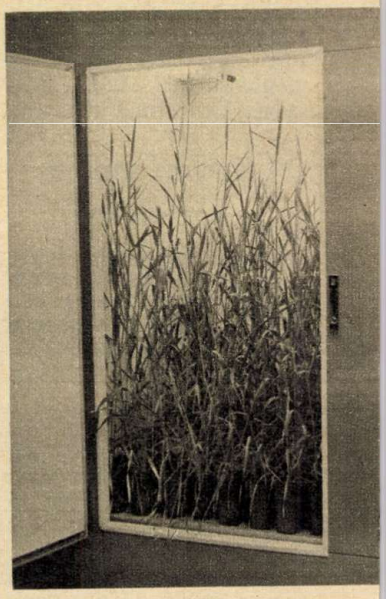

Ez a cső már átment a vizsgán! A Martonvásáron nemesített vetőmagokat országszerte használják

Orosz Ákos intézeti mérnök nyugalomra int, csak semmi pánik, megnézzük szép sorjában. Megyünk. Kissé megilletődötten lépkedünk a gyönyörű sétányon, ezeket a köveket egykor a nagy zeneszerző, Beethoven taposta . . .

Csakhogy akkor még nem létezett a csoda, a modern, kétszintes épület, a fitotron. Orosz Ákos néhány szóval rávilágít, hogy mire számíthatunk odabent:

— A fitotron lényegében az intézet „összkomfortos növényháza". Egységeiben úgyszólván tetszőlegesen alakíthatók ki a legkülönbözőbb éghajlati feltételek, azaz „modellezni" tudjuk a fagyot és a hőséget, a bőséges csapadékot és a szárazságot, a ragyogó napfényt és a borongós félhomályt, a jó minőségű és a csapnivaló táptalajt . . . egyszóval, mindazokat a feltételeket össze tudjuk sűríteni ezen az 50×50 méteres alapterületen, amelyek közé a vetőmag egyáltalán kerülhet.

Ezek után apró csalódás ér, amikor belépsz. Sehol sem csikorog a fagy, sehol sem perzsel a nap, és sehol sem szakad az eső. Ehelyett különböző fantasztikus filmekből unalomig ismert szekrényfalakat látsz, bonyolult csővezetékeket, titokzatos műszerek mutatói rezegnek, és érzékeny tűk rajzolnak megfejthetetlen grafikonokat.

Viszont halkan zümmög az egész terem, tehát mégiscsak történik itt valami! . . . Dr. Rajki Éva, a fitotron vezetője segít rajtunk, és kinyit néhány szekrényt. Az egyikben tavasz van, a másikban nyár, a harmadikban ősz, a negyedikben tél, az évszaknak megfelelő hőmérséklettel, megvilágítási idővel, páratartalommal, csapadékmennyiséggel.

— Kettős céllal végezzük ezeket a kísérleteket — mondja kísérőnk, Orosz Ákos. — Egyrészt kíváncsiak vagyunk, hogy melyik búzafajta hogyan reagál a különböző kedvező és kedvezőtlen körülményekre, másrészt igyekszünk megtalálni a legtűrőképesebb fajtákat. Tulajdonképpen a jövő növényei „készülnek" itt, mert ez a munka hosszú és fáradságos, teli kudarcokkal, váratlan buktatókkal. Mire egy-egy minden szempontból — gépi aratás, ellenállóképesség, terméshozam, fagytűrő képesség stb. — megfelelő búzafajta nagyüzemileg is termelhető vetőmagját előállítjuk, 10—15 év is eltelik . . . Célunk olyan búzafajta kinemesítése, amely hektáronként 100 mázsát hoz a népgazdaság konyhájára.

Laboratórium a szabadban

Mintha csak díszszemlén lennénk.

Szabályos rendben, nyílegyenes oszlopokban „felsorakozott" kukoricaezredek között haladunk az intézet kísérleti gazdaságának területén. A növények nagysága, a szemek minősége, a tövek sűrűsége igen változatos képet mutat, de mindaz, ami itt látható, egy-egy kézzelfogható válasza a természetnek a kutatók által feltett kérdésekre.

— Ma már ott tartunk — mondja Orosz Ákos —, hogy hibrid kukoricafajtáinkat országszerte használják, ennek ellenére újabb és újabb keresztezésekkel kísérletezünk. A terméshozamban már nem várható ugrásszerű javulás, kutatásaink inkább arra irányulnak, hogy a kukorica a lehető legmostohább körülmények között is „hozza magát", azaz képes legyen arra az átlagtermésre, amely élettanilag benne rejlik. Itt a gazdaságban már vannak olyan fajták, amelyek termőképességük 80 százalékát valóban meg is termik, az országos nagyüzemi átlag azonban még csak körülbelül 65 százalékos. Hogy a hiányzó százalékok kicsikarása a növényekből mennyire fontos, arra csak egyetlen példa: az ország egész szarvasmarha-tenyésztésének helyzete jóformán az itt elért eredményektől függ! . . .

*

A szellemi energia felmérhetetlen, az elektromos energiát külön vezeték szállítja Baracskáról, az adatok tárolását és a programok ellenőrzését egy nagy teljesítményű Packard, és egy csomó kisebb számítógép végzi, rendszeres tapasztalatcserék folynak a világ számos hasonló feladatot ellátó kutatóintézetével . . .

Harc ez a javából.

Hogy néhány évtized múlva ugyanolyan hétköznapi, már-már unalmas dolog legyen a bevásárlás, mint ma . . .

Cser Gábor

Fotó: Wágner Margit